

2^e tussentijdse rapportage Dantumadiel 2021

Inhoudsopgave

Inleiding.....	3
Programma 1: Ynwenner en Bestjoer	4
Programma 2: Mienskip.....	15
Programma 3: Soarch en Wolwêzen.....	22
Programma 4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje	33
Programma 5: Wenjen en Omjouwing.....	43
Programma 6: Iepenbiere Romte	56
Algemiene dekkingsmiddels	65
Overhead	68
Heffing VPB	70
Onvoorzien	71
Totaaloverzicht financieel effect 2e rapportage 2021.....	72
Effecten voor de meerjarenraming 2022-2024.....	74
Toelichting op de effecten voor de meerjarenraming 2022-2024.....	75
Corona	76

Inleiding

Op basis van artikel 6 van de financiële verordening wordt u doormiddel van de tussentijdse rapportage tweemaal per jaar geïnformeerd over de voortgang van de programmadoelen en de financiële stand van zaken. Voor u ligt de 2e tussentijdse rapportage over 2021.

Wat staat er in deze rapportage

Per programma volgt een rapportage op de voortgang van de doelen, subdoelen en activiteiten uit de begroting 2021. Naast de doelen wordt er per programma een overzicht van de financiële afwijkingen gegeven. Doordat de rapportage afgerond is op duizendtallen kunnen er marginale afwijkingen plaatsvinden in de tellingen.

Corona

Aan deze rapportage is de paragraaf Corona toegevoegd. In deze paragraaf wordt ingegaan op de risico's, de extra kosten die gemaakt worden en de compensatie vanuit het Rijk.

Rapportage op voortgang doelen

Door middel van stoplichten wordt de voortgang weergegeven, de betekenis van de icoontjes leggen wij hieronder uit:

	Groen: Realisatie doelstelling ligt op schema.
	Oranje: Realisatie doelstelling loopt vertraging op, maar wordt nog wel gehaald.
	Rood: Realisatie van de doelstelling wordt niet gehaald.
	Vinkje: Activiteit is gehaald/ gereed.

Indien een stoplicht op **oranje** of **rood** staat dan is een toelichting verplicht.

Resultaat 2e rapportage

Het resultaat van de 2e rapportage 2021 bedraagt € 1.482.000 voordeel waardoor de begroting na verwerking van de 2e rapportage uitkomt op een voordelig resultaat van € 1.057.000.

Het college van burgemeester en wethouders.

Programma 1: Ynwenner en Bestjoer

Waar gaat programma 1 'Ynwenner en Bestjoer' over?

Programmaportefeuillehouder : K. Agricola, R. Kempenaar

Inleiding:

Dienstverlening is een kerntaak van de gemeente.

Daaraan is in de afgelopen jaren dan ook de nodige aandacht besteed, wat onder andere tot uitdrukking kwam in de ontwikkeling en vaststelling van een aantal documenten, zoals de Besturings- en Organisatiefilosofie 2017 (BOF), Centrumregeling en Dienstverleningshandvest Dantumadiel – Noardeast Fryslân 2018 en natuurlijk het nieuwe Dienstverleningsconcept Noardeast-Fryslân en Dantumadiel 2019-2022.

Vanuit het organisatiemotto 'Samen, persoonlijk en in de buurt' zal worden gewerkt aan het optimaliseren van onze dienstverlening. Daarbij wordt deze raadsperiode ingezet op de hierna onder 101.1 t/m 101.3 genoemde speerpunten.

Eén van de opbrengsten van de programmamarkt van maart 2019 is daarbij dat er extra aandacht komt voor bewustwording over (digitale) laaggeletterdheid en hulp voor en doorverwijzing van mensen die daaraan behoefte hebben.

Ten aanzien van interne dienstverlening en bedrijfsvoering worden alleen doelen of activiteiten opgenomen als die bijdragen aan een betere (externe) dienstverlening aan de klant. Het belang van een goede interne bedrijfsvoering voor onze externe dienstverlening is onmiskenbaar.

Gebiedsgericht werken – een vorm van collectieve dienstverlening – maakt onderdeel uit van het programma Mienskip, maar een gebiedsgerichte benadering is natuurlijk ook terug te vinden bij de doelstellingen op het gebied van een krachtig en eigentijds bestuur.

Ook veiligheid is een kerntaak van de overheid en in het bijzonder ook van de gemeente.

Het realiseren van een veilige woon- en leefomgeving is een terugkerend en actueel onderwerp en staat daarom altijd hoog op de politieke agenda.

Hoewel de gemeente een regierol heeft als het gaat om veiligheid en ook de kaders voor het (integraal) veiligheidsbeleid vaststelt, opereert de gemeente in een speelveld met veel spelers (ketenpartners). In het veiligheidsdomein is het formuleren en realiseren van smart-doelstellingen door de afhankelijkheid van ketenpartners daarom niet altijd mogelijk.

Bij het bepalen van de doelen, speerpunten en activiteiten is zoveel mogelijk aangesloten op het bestaande beleid en de actuele ontwikkelingen op het gebied van veiligheid.

De inspanningen op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving behoren in de regel tot de reguliere activiteiten en daar waar extra inspanning wordt gevraagd, zijn deze (door alle programma's heen) expliciet op activiteitsniveau opgenomen (bijvoorbeeld bij jeugdoverlast en evenementen). Tijdens de eerder gememoreerde programmamarkt bleek dat toezicht en handhaving op het gebied van overlast in de openbare ruimte meer aandacht verdient. Een maatregel in dat kader is de aanstelling en inzet van jeugd-Boa's.

De ontwikkelingen op het gebied van burger- en overheidsparticipatie en nieuwe democratie zijn niet aan onze gemeente voorbijgegaan. Sterker nog, het gemeentebestuur van Dantumadiel zet al jaren in op een grote(re) rol voor de burger als het gaat om zeggenschap over en invloed op het beleid en de eigen woon- en leefomgeving. Die lijn is in het bestuursakkoord 'Ús Dantumadiel' en daarom ook in dit programma doorgetrokken. Dantumadiel wil een sterke en zelfstandige gemeente zijn, waarbij het bestuur dicht bij de burger blijft en daarmee ook nauwe contacten onderhoudt.

Die sterke positie is mede gebaseerd op een gezonde financiële huishouding.

Op grond van het BBV wordt het financiële beleid (inclusief belastingen) jaarlijks verwerkt in de toelichting(en) en paragrafen bij de begroting en meerjarenraming (en niet in de doelen).

Hoofddoelstelling:

De gemeente Dantumadiel is een resultaatgerichte organisatie met focus op klantgerichte dienstverlening, goed toegesneden op de toekomst en met als speerpunten het verbeteren van de dienstverlening, een veilige woon- en leefomgeving, een krachtig en eigentijds bestuur en een gezond financieel beleid voor de lange termijn.

Waar gaat programma 1 'Ynwenner en Bestjoer' over?

Kerndoelstellingen:

De hoofddoelstelling is nader uitgewerkt naar kerndoelstellingen die hieronder per onderwerp worden beschreven.

Onderwerp: Verbeteren van de dienstverlening

Kerdoelen

101.1 Het aanbod van producten en diensten dat digitaal wordt aangeboden, neemt verder toe

Speerpunt:

- Optimaliseren digitale dienstverlening en benutten van kansen op dat gebied.

101.2 Beter passende dienstverlening (maatwerk) en hoge kwaliteit en klanttevredenheid

Speerpunten:

- Persoonlijke, servicegerichte en integrale dienstverlening, afgestemd op behoeften van inwoners en op doelgroepen (toegankelijkheid via meerdere kanalen);
- Hoge klanttevredenheid;
- Optimaliseren loketfunctie.

101.3 Minder regels en meer efficiënte en effectieve (digitale) werkprocessen

Speerpunten:

- Klantgerichte, efficiënte en effectieve bedrijfsvoering en werkprocessen;
- Deregulering.

Onderwerp: Veilige woon- en leefomgeving

Kerdoel

102 De inwoners voelen zich veiliger, zowel thuis als in de openbare ruimte

Speerpunten:

- Ondernijning;
- High Impact Crimes (overvallen, straatroven, geweldsdelicten en woninginbraken);
- Jeugd en veiligheid (jeugdgroepen en middelengebruik);
- Sociale veiligheid (waaronder personen met verward gedrag en overlast door burenen);
- Evenementenveiligheid;
- Wijkagenten.

Onderwerp: Krachtig en eigentijds bestuur

Kerdoel

103 De gemeente heeft een eigentijds en integer bestuur dat een goede relatie met de burger onderhoudt en ruimte geeft aan nieuwe vormen van participatie en democratie

Speerpunten:

- Sterke zelfstandige gemeente;
- De inwoners centraal;
- Een bestuur dat ruimte geeft aan de samenleving;
- Een gemeente die vanuit eigenheid communiceert en zich profileert.

Onderwerp: Financieel degelijke en zuinig beleid

Kerdoel

104 Gezond financieel beleid voor de lange termijn

Nr.	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
101.1	Het aanbod van producten en diensten dat digitaal wordt aangeboden neemt verder toe			
	In 2021 kan 80% van alle producten en diensten digitaal worden aangevraagd.	Het plan van aanpak dat in 2019 is opgesteld, is vertaald naar uitgangspunten voor implementatie van het zaakstelsel. In 2021 zullen nieuwe formulieren ontwikkeld worden bij de producten en diensten die via de website worden aangeboden, maar waarvoor nog geen digitale aanvraag mogelijk is (bv. evenementenvergunning).		Het nieuwe zaakstelsel zal in november in gebruik worden genomen waarbij formulieren vernieuwd en verbeterd worden. Tevens worden er voor veel meer werkprocessen formulieren ontwikkeld, zodat deze digitaal kunnen worden aangevraagd. De klant kan ook via zijn persoonlijke internetpagina inloggen en een aanvraag doen of zijn status bekijken.
101.2	Een beter passende dienstverlening (maatwerk) en hoge kwaliteit en klanttevredenheid			
	De waardering van de dienstverlening (gemiddeld over alle kanalen) uitgedrukt in een cijfer is in 2022 minimaal een 7,0. (2018: 6,7)	Jaarlijks wordt de klanttevredenheid en -bejegening gericht op het verbeteren van onze dienstverlening gemonitord. In 2021 zal een tool aangeschaft worden waarmee vaker en nauwkeuriger kan worden gemeten.		Regionaal is een keuze gemaakt welke tools gebruikt kunnen worden. Op dit moment zijn we in overleg met de leverancier voor implementatie van de tools. De verwachting is dat eind 2021 de tool in gebruik is genomen. Met de resultaten hieruit willen we beter aansluiten op de wensen en behoeften van de klant.
	De waardering van de klantbejegening (gemiddeld over alle kanalen) uitgedrukt in een cijfer is in 2022 minimaal een 7,0. (2018: 6,7)	Investeren in een organisatieontwikkelingsprogramma gericht leren denken en handelen vanuit de behoefte van de klant (klant betrokken benadering) en de zelfredzaamheid van de klant bevorderen.		Regionaal is een keuze gemaakt welke tools gebruikt kunnen worden. Op dit moment zijn we in overleg met de leverancier voor implementatie van de tools. De verwachting is dat eind 2021 de tool in gebruik is genomen. Met de resultaten hieruit willen we beter aansluiten op de wensen en behoeften van de klant.

Nr.	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
	Cijfer klanttevredenheid is in 2021 gestegen naar een 7,0. (2018: 6,6)	Ontwikkeling actieve sturing op managementinformatie.		Regionaal is een keuze gemaakt welke tools gebruikt kunnen worden. Op dit moment zijn we in overleg met de leverancier voor implementatie van de tools. De verwachting is dat eind 2021 de tool in gebruik is genomen.
	Alle schriftelijke communicatie van de gemeenten is vanaf 2021 op B1 niveau.	Uitvoering en afronding project duidelijke taal (gestart in 2020).		Op de website wordt al een tool ingezet die metingen doet op het gebruik van duidelijk taal. Tevens worden momenteel taalcoaches getraind die collega's kunnen ondersteunen bij het schrijven en zij bewaken ook de kwaliteit. Vanaf september wordt een applicatie Klinkende Taal in gebruik genomen die ondersteunt in het schrijven op het juiste taalniveau.
101.3	Minder regels en meer efficiënte en effectieve (digitale) werkprocessen			
	Vanaf 2020 voldoet 80% van de dienstverlening aan de vast te stellen servicenormen.	De in 2019 op basis van het dienstverleningsconcept vastgestelde servicenormen worden doorlopend gemonitord op naleving.		De vastgestelde servicenormen worden bij de implementatie van het nieuwe zaakstelsel opgenomen zodat er rapportages gemaakt kunnen worden in hoeverre voldaan wordt aan de servicenorm. Binnen het KCC wordt structureel gemonitord op de vastgestelde servicenorm en jaarlijks wordt hierover aan het bestuur gerapporteerd.
	Effectieve implementatie van de Omgevingswet.	Uitvoering van de Omgevingswet.		De invoering van de Omgevingswet is met een halfjaar vertraagd en staat nu gepland voor 1 juli 2022.

Nr.	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
102	De inwoners ervaren een veilige leefomgeving, zowel thuis als in de openbare ruimte			
	Aanpak verkeersveiligheid in Dantumadiel (op naar nul slachtoffers) door vergroten van de feitelijke verkeersveiligheid én het verhogen van de verkeersveiligheidsbeleving (zie ook programma 6)	De integrale verbinding tussen verkeer & vervoer én veiligheid wordt geïntensiveerd door een structurele samenwerking te organiseren tussen deze beleidsafdelingen, aangevuld met de politie.		Er vindt periodiek overleg plaats.
		Verkeersveiligheid wordt structureel geagendeerd in het operationeel veiligheidsoverleg met de politie én minstens eenmaal per jaar in de lokale gezag driehoek.		Dit betreft een going concern activiteit.
	Aanpak woninginbraken: realiseren stabilisering van de aanpak (woning)inbraken naar het niveau van 2017.	Vergroten van het risicobewustzijn én meldingsbereidheid door blijvende inzet op inbraakpreventie, met name rond de 'donkere dagen' en vakantieperiodes. Dit wordt gedaan door het inzetten van allerlei communicatiemiddelen, maar ook door het organiseren van inbraakpreventieavonden, het gebruiken van lichtkranten of de inzet van bijvoorbeeld de 'preventietruck'.		Preventieve aanpak van woninginbraken is going concern. De communicatieve inzet is onverminderd doorgegaan. Er hebben vanzelfsprekend geen preventiebijeenkomsten o.i.d. plaatsgevonden. In de eerste maanden van 2021 zijn de cijfers rondom woninginbraken laag, helaas is er rond de zomerperiode wel een piek waarneembaar.
		Preventief bestrijden van heling door de verdere uitrol van het Digitaal Opkopers Register (DOR), waarmee de registratieplicht van handelaren in tweedehands goederen wordt gefaciliteerd.		Er wordt op dit moment gewerkt aan de uitrol van het DOR: bestuurlijke besluitvorming, benaderen opkopers, maken van handhavingssafspraken et cetera.
		Insteken op buurtpreventie door de begeleiding, facilitering en bekendmaking van WhatsApp groepen (onder andere door WhatsApp-borden ter beschikking te stellen).		De aanvragen om WhatsApp-borden beschikbaar te stellen worden in behandeling genomen. Er ontbreekt echter een beleidsmatige basis. Ontwikkeling van beleid is wenselijk om vorm te kunnen geven aan allerlei vormen van buurtpreventie woninginbraken, inclusief aanvragen daartoe. Dit staat voor het vierde kwartaal van 2021 op de planning.

Nr.	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
	<p>De komende jaren wordt er ingezet op de aanpak van problematische jeugdgroepen en groeps-gedrag door:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het verminderen van criminaliteit en overlast • het versterken van de sociale positie en de jongeren perspectief bieden • het verstoren van de negatieve groepsdynamiek • het voorkomen van aanwas <p>het vergroten van het veiligheidsgevoel in de wijken en dorpen en onder de jongeren</p>	<p>Implementatie en verdere ontwikkeling van de aanpak problematische jeugdgroepen en groeps-gedrag (inclusief juridisch kader voor o.a. het delen van informatie). Hierbij is aandacht voor de capaciteit en beschikbaarheid van jongerenwerk en gemeentelijke toezichhouders/ boa's.</p>		<p>Hier wordt volop integraal aan gewerkt vanuit diverse teams en ketenpartners.</p>
		<p>Jeugdoverlast is een samenspel en per casus/groep wordt een concrete aanpak ontwikkeld. Daar waar sprake is van structurele overlast, worden (fysieke) maatregelen getroffen.</p>		<p>Going concern. Het aantal meldingen/gevallen van jeugdoverlast is de afgelopen maanden laag.</p>
		<p>Blijven investeren in de aanpak op en rond De Swemmer.</p>		<p>Deze aanpak heeft structureel onze aandacht. Het integrale draaiboek m.b.t. 'water gerelateerde overlast' is in het voorjaar geactualiseerd en besproken in de veiligheidsdriehoek. Hier is in de zomerperiode uitvoering aan gegeven.</p>
	<p>De komende jaren moet de overlast door verwarde en overlast gevende personen worden verminderd, het draagvlak op straat en in de buurt worden vergroot en een snellere toeleiding tot zorg en ondersteuning.</p>	<p>Naast deelname aan de regionale aanpak wordt lokaal ingezet op (multi)casuïstiek waarmee de overlast door personen met verward gedrag wordt beperkt.</p>		<p>Dit betreft een going concern activiteit.</p>
		<p>Implementeren/ uitvoeren van de Wet verplichte ggz, waaronder het trainen van gemeentelijke medewerkers.</p>		<p>De wet verplichte GGZ is sinds 1 januari 2020 van kracht. De administratieve processen et cetera zijn inmiddels ingeregeld en op te vatten als 'going concern'.</p>

Nr.	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
	Medewerkers, inwoners en ondernemers herkennen ondermijnende criminaliteit en weten hoe en waar ze dit moeten melden. Er is hierbij specifiek aandacht voor het buitengebied.	Er wordt projectmatig ingezet op locaties, fenomenen en branches binnen de gemeente waar nog onvoldoende zicht op is. De zogenaamde witte vlekken en gelegenheden.		Er wordt volop uitvoering gegeven aan het in begin 2021 vastgestelde uitvoeringsplan ondermijning. Hierbij is ook aandacht voor de witte vlekken en gelegenheden.
		Er wordt extra ingezet op de ambtelijke en bestuurlijke integriteit en weerbaarheid in relatie tot het thema ondermijning.		In 2021 hebben diverse nieuwe medewerkers een basisworkshop ondermijning gevolgd, georganiseerd vanuit het team Feiligens. Begin september 2021 hebben de raadsleden een themabijeenkomst ondermijning en integriteit gehad.
		Het uitvoeren van onderzoeken die voortvloeien uit de in het ondermijningsbeeld genoemde signalen, boven op de reguliere werkzaamheden.		Er wordt inmiddels ingezet op actuele ondermijningscasuïstiek. Een schaarste aan capaciteit betekent wel dat er scherpe keuzes gemaakt (moeten) worden. In het najaar van 2021 wordt een lokale "ondermijningstafel" opgestart, waarbinnen deze activiteit wordt opgepakt. In de loop van dit jaar krijgt een tactisch ondermijningsoverleg tussen politie en gemeente vorm.
		Het consequenter inzetten van het beschikbaar bestuurlijk instrumentarium.		De toepassing van o.a. wet Bibob en sluiting van drugspannen op grond van artikel 13b Opiumwet wordt steeds beter ingebed in onze organisatie. De recent opgeleverde weerbaarheidsscan moet nog ambtelijk en bestuurlijk worden besproken, maar geeft enkele handvaten voor verdere inzet van het bestuurlijk instrumentarium.
		Er wordt extra ingezet op bewustwording van inwoners, ondernemers en de eigen organisatie.		Deze activiteit loopt (o.a. basis-workshop medewerkers en project veilig buitengebied). Daarnaast wordt een meldpunt ondermijning ingericht binnen de gemeente.

Nr.	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
103	De gemeente heeft een eigentijds en integer bestuur dat een goede relatie met de burger onderhoudt en ruimte geeft aan nieuwe vormen van participatie en democratie			
	Versteviging van de zelfstandige positie mede door krachtige samenwerking in en buiten de gemeente.	Een sterk en ondernemend college dat actief investeert in contact met inwoners, bedrijven en maatschappelijke partijen in de gemeente – vernieuwend en toekomstgericht – op basis van een per jaar vast te leggen plan van aanpak (PvA), op te stellen visie en invoering van Team Dantumadiel. Zie ook programma 4, paragraaf 1.1.		Ondanks de beperkingen van Corona probeert het college om zoveel mogelijk in gesprek te blijven met inwoners en ondernemers. Het plan van aanpak is in ontwikkeling.
		Onderdeel van het PvA is ook een dorpenverkenning/-toer van het college welke uitmondt in gezamenlijke afspraken en acties.		Met de komst van een nieuw contactpersoon dorpen kan dit weer worden opgepakt. Het PvA voor 2021, waarin de gezamenlijk afspraken en acties worden geformuleerd, is in ontwikkeling.
		Onderzoek naar wat daarnaast nodig is om een verdere versteviging van de zelfstandige positie vorm te geven, bijvoorbeeld door specifieke functies voor advies, ondersteuning, of facilitering van bestuur en samenleving.		Met o.a. het recent gevormde Team Dantumadiel zal invulling geven aan de wens om een verdere versteviging van de zelfstandige positie vorm te geven. Tevens is er een visie door de raad vastgesteld die richtinggevend is.
		De samenwerking met de dorpen wordt verder aangehaald, o.a. via deelname aan het DOM 2.0 project. Daarnaast wordt de samenwerking met Noardeast-Fryslân en samenwerking in regionaal en provinciaal verband maximaal benut.		Er zijn in Dantumadiel drie DOM-dorpen gestart. Voor de regionale samenwerking wordt hard gewerkt aan de vormgeving van ANNO-3 en de voorbereiding voor de evaluatie van de centrumregeling is onderhanden.
	Raad en college bieden ruimte aan initiatieven uit de samenleving en meer zeggenschap voor de burger.	Doorontwikkeling positie en betrokkenheid van de raad m.b.t. burgerparticipatie/overheidsparticipatie (workshops, kennisdeling, digitale leeromgeving nieuwe democratie, e.d.).		Groepen in de samenleving worden actief gestimuleerd om hun mening/zorg kenbaar te maken aan de raad.

Nr.	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
		Pilots waarbij zeggenschap en budgetverantwoordelijkheid wordt overgedragen.		De DOM's zijn bij uitstek een goed voorbeeld van dit soort pilots.
	De samenleving herkent de gemeente als een sterke en zelfstandige gemeente, waarin de inwoners centraal staan.	Op eigen manier vanuit eigenheid communiceren over onze gemeente.		Momenteel wordt gewerkt aan een nieuw huisstijl handboek en een communicatiehandboek 'Werken in openbare ruimte'.
		Inloopsprekuren voor college.		Er zijn geen inloopsprekuren maar inwoners kunnen te allen tijde een afspraak maken. De bestuurders zijn laagdrempelig benaderbaar, waar ook veelvuldig gebruik van gemaakt wordt.
		Collegevergaderingen en hoorzittingen in de dorpen houden.		Ondanks dat de collegevergaderingen en hoorzittingen goed bezocht werden, is er vooralsnog vanwege Corona geen vervolg aan gegeven.
		College en organisatie leggen actief contact met en betrekken inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties, waaronder mensen met een spilfunctie in de samenleving, maar ook mensen die minder kunnen meekomen (zoals minder (digitaal) geletterden) door extra ondersteuning (maatjes). Zie hiervoor ook 1 ^e activiteit bij subdoel 1.		In de corona periode is er via vele alternatieve manieren veelvuldig contact geweest met inwoners en ondernemers.
		Sterke netwerken in de samenleving zoals verenigingen, kerken en voedselbanken benutten om zoveel mogelijk mensen te bereiken. Zie hiervoor ook 1 ^e activiteit bij subdoel 1.		Hier wordt vorm en inhoud aan gegeven door onder andere het gebiedsteam door middel van: - 'ik bin der klear foar'; - 'Coalitie Kom Erbij'; - Projecten Kennislab NOF; - Platform Sociale uitsluiting en armoedebestrijding.
		De gemeente speelt steeds meer in op de zelfredzaamheid van inwoners en benut de kracht van de samenleving, o.a. middels het fonds 'It is oan jo'.		De regeling 'It is oan jo' wordt in 2 tenders opengezet.

Nr.	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
104	De gemeente voert op financieel gebied een degelijk en zuinig beleid*			

Onderwerp beleidsdocumenten
<i>Dienstverlening</i>
Besturings- en organisatiefilosofie en hoofdstructuur Noardeast-Fryslân en Dantumadiel (2017)
Centrumregeling en Dienstverleningshandvest Dantumadiel – Noardeast-Fryslân (2018)
Dienstverleningsconcept Noardeast-Fryslân en Dantumadiel (2018)
<i>Veilige woon- en leefomgeving</i>
Veiligheidsagenda Dantumadiel 2020 – 2023: Mei elkoar foar feiligens
Regionaal Beleidsplan Veiligheid Noord-Nederland 2020 – 2023 (Politie)
Beleidsplan Veiligheid 2019 – 2022 (Veiligheidsregio Fryslân)
Samenwerkingsovereenkomst Veiligheidshuis Fryslân
Convenant Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC)
Beleidsregels artikel 13b Opiumwet (2019)
<i>Krachtig en eigentijds bestuur</i>
Bestuursakkoord Us Dantumadiel
Centrumregeling en Dienstverleningshandvest Dantumadiel – Noardeast Fryslân (2018)
Sociaal Economisch Masterplan en Agenda Netwerk Noordoost (ANNO)
Notitie gebiedsgericht werken Noardeast-Fryslân en Dantumadiel (2018)
<i>Gezond financieel beleid voor de lange termijn</i>
Financiële beleidsdocumenten (begroting, meerjarenraming, jaarrekening en perspectiefnota)

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
Gemeente Noardeast-Fryslân	Via een centrumregeling en een dienstverleningshandvest is de ambtelijke dienstverlening door Noardeast-Fryslân aan Dantumadiel vastgelegd en daarmee is de gemeente Noardeast-Fryslân een belangrijke partij bij het realiseren van doelstellingen door alle programma's heen.
Veiligheidsregio Fryslân (VRF), onderdeel veiligheid	Belangrijke partner bij het realiseren van een veilige woon- en leefomgeving.
Vereniging van Friese Gemeenten	De VFG behartigt de belangen voor alle Friese gemeenten, totaal 18.
Vereniging van Nederlandse Gemeenten	De VNG behartigt de belangen voor alle Nederlandse gemeenten.

Overzicht baten en lasten 2021 Programma 1: Ynwenner en Bestjoer

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2021	Begroting na wijziging	Wijziging 2 ^e rapportage	Begroting na 2 ^e rapportage
Baten	215	282	0	282
Lasten	-2.979	-3.065	10	-3.055
Saldo baten en lasten	-2.764	-2.783	10	-2.773
Toevoegingen aan reserves	-9	-9	0	-9
Onttrekkingen aan reserves	2	88	0	88
Geraamd resultaat	-2.771	-2.704	10	-2.694

Toelichting op de wijzigingen Programma 1: Ynwenner en Bestjoer

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 2 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Baten		
Geen afwijkingen.	0	
Totaal baten	0	
Lasten		
Overig	10	I
Afwijkingen kleiner dan € 25.000.		
Totaal lasten	10	
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves		
	0	
Totaal saldo wijzigingen	10	

Programma 2: Mienskip

Waar gaat programma 2 'Mienskip' over?

Programmaportefeuillehouder: K. Agricola, G. Wiersma

Inleiding:

Vitale en levendige dorpsgemeenschappen vormen samen een vitale en levendige gemeente. Activiteiten en evenementen op het gebied van sport en cultuur, al dan niet in verenigingsverband, verbindt mensen en vergroot de levendigheid van de dorpen. Het is daarom belangrijk initiatieven blijvend te ondersteunen en samenwerking te stimuleren.

Met het oog op de bevolkingsontwikkelingen wil de gemeente de basisvoorzieningen op peil te houden en waar mogelijk met de inwoners, ondernemers en dorpsbelangen initiatieven oppakken om een plus mogelijk te maken op het voorzieningenniveau. Het realiseren van een toekomstbestendige voorzieningestructuur (waaronder goede onderwijshuisvesting) zal vorm moeten krijgen mét de betrokken partners (zoals schoolbesturen, sportverenigingen, kerken, bedrijven) en de dorpen (inwoners). Hierbij wordt vormgegeven aan een inclusieve samenleving waarin iedereen meetelt.

Jongeren met een goed opleidingsniveau en met de juiste vaardigheden en competenties hebben meer kansen op de arbeidsmarkt. Daarom wordt binnen dit programma ingezet op talentontwikkeling en goede aansluiting van onderwijs op de arbeidsmarkt.

Van een overheid die beslist en stuurt en daar waar nodig mensen en organisaties daarbij betreft, veranderen we naar een overheid die inwoners en instellingen faciliteert bij door hen aangedragen ideeën. De rol van de gemeente is binnen dit programma dan ook vaak die van:

- een 'netwerkende overheid', die samenwerking zoekt met andere partijen en daarmee gezamenlijk doelen bepaalt;
- een responsieve, participerende overheid, die ruimte geeft aan maatschappelijke initiatieven van onderop en deze ondersteunt;
- een betrokken overheid die voorkomt dat mensen niet mee kunnen komen of tussen wal en schip raken.

Vanwege de veranderende rol van de gemeente gaan we met initiatiefnemers en partners een proces in en het resultaat is niet altijd vooraf te bepalen. De doelen zijn dan minder 'smart' geformuleerd.

Om de resultaten te volgen wordt gebruik gemaakt van de burgerpeiling Waarstaatjegemeente die om de twee jaar plaatsvindt. Waar nodig wordt een eigen nulmeting uitgevoerd en door de gemeente zelf periodiek gemonitord.

Hoofddoelstelling:

Behouden en versterken van vitale gemeenschappen en van de leefbaarheid.

Kerdoelstellingen:

De hoofddoelstelling is nader uitgewerkt naar kerndoelstellingen die hieronder per onderwerp worden beschreven.

Onderwerp: Sociale verbondenheid

Kerdoelen

201.1 Meer sociale verbondenheid en betrokken burgers

Speerpunten:

- Aanbod van culturele activiteiten;
- Aanbod van cultuureducatie voor kinderen/ jeugd;
- Sportactiviteiten;
- Verenigingsleven;
- Vrijwillige inzet in dorpen.

Waar gaat programma 2 'Menskip' over?

201.2 Meer zelforganisatie, zelfsturing en eigen verantwoordelijkheid van inwoners

Speerpunten:

- Ondersteunen en versterken van initiatieven van onderop;
- Duidelijk gemeentelijk aanspreekpunt;
- Participatie van burgers;
- Samenhang in initiatieven waar mogelijk;
- Overheidsparticipatie/ nieuw samenspel inwoners en overheid.

Onderwerp: Voorzieningenniveau

Kerdoel

202 Beter passend voorzieningenniveau

Speerpunten:

- Onderwijs;
- Culturele voorzieningen (culturele infrastructuur);
- Sportvoorzieningen;
- Overige maatschappelijke voorzieningen (en combi's).

Onderwerp: Talentontwikkeling (onderwijs, cultuur)

Kerdoelen

203 Optimaliseren van de schoolloopbaan zodat kinderen beter voorbereid zijn op hun toekomst

Speerpunten:

- Doelgroep jongeren;

Aansluiting onderwijs op arbeidsmarkt.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
201.1	Meer sociale verbondenheid en betrokken burgers			
	Toename van het aantal door inwoners georganiseerde activiteiten (o.a. cultuur en sport) al dan niet in verenigingsverband gericht op de levendigheid van de dorpen.	Er wordt een cultuurnota opgesteld waarna uitvoering zal worden gegeven aan de daarin opgenomen activiteiten.		De cultuurnota is in voorbereiding.
		De sportnota 'Sport in Dantumadiel: nieuwe rollen nieuwe kansen' wordt uitgevoerd. Deze nota wordt in 2021 mede i.v.m. het proces van het sportakkoord geëvalueerd en waar nodig herzien.		Er is contact met de klankbordgroep over de herziening, maar er ligt nog geen concrete planning van een plan van aanpak.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
		<p>Er wordt ingezet op sportstimulering in verband met het gezondheidsbeleid (leefstijl). We richten ons met name op, verenigingen, sportaanbieders en het (bewegings)onderwijs. Inzet van de buurtsportcoaches is hierbij onmisbaar, zal daarom worden gecontinueerd. De inzet van de buurtsportcoaches op scholen wordt structureler en formeler.</p>		<p>Eerste gesprekken met scholen over inzet van het team en deelname in de regeling hebben plaatsgevonden.</p>
				<p>Het platform is 'in de lucht' op www.samenactiefnaargezondheid.nl eerste actiepunten lopen en ook projecten krijgen subsidie.</p>
		<p>De overlegstructuur verenigingen-gemeente wordt geëvalueerd en indien wenselijk hervat op basis van een Lokaal Sportakkoord.</p>		<p>Op 18 maart is overleg geweest met de klankbordgroep sport en de overlegstructuur is besproken. Er zijn afspraken gemaakt over de frequenties van het overleg. Verenigingen (klankbordgroep) zijn gevraagd mee te denken.</p>
		<p>Er wordt uitvoering gegeven aan de activiteiten die zijn benoemd in de notitie 'Het nieuwe jongerenwerken'</p>		<p>De activiteiten zijn in gewijzigde vorm toegepast. Dit is mede doordat er nog steeds veel coronamaatregelen van kracht zijn.</p>
201.2	Meer zelforganisatie, zelfsturing en eigen verantwoordelijkheid van inwoners			
	<p>Inwoners hebben meer mogelijkheden voor invloed op hun eigen leefomgeving.</p>	<p>Streken, wijken en dorpen worden gestimuleerd en gefaciliteerd door middel van de inzet van de contactpersoon voor de dorpen, burgerinitiatieven in het kader van it is oan jo en DOM-projecten in Driezum-Wälterswald, Broeksterwäld en Rinsumgeast</p>		<p>Er zijn bij de eerste tender van It is oan jo fonds 2 aanvragen binnengekomen. 1 initiatief is positief beoordeeld en de ander schuift door naar de 2e tender met de opmerking dat ze een goed onderbouw plan moeten aanleveren. De tweede tender is opengesteld van 1 juni tot 1 september.</p>

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
				<p>De DOM-projecten lopen. DOM Driezum-Walterwâld heeft zijn plan ten aanzien van nieuwbouw gepresenteerd. Terugkoppeling vanuit de gemeente heeft plaatsgevonden. Het wordt verder uitgewerkt en gaat vervolgens richting provincie.</p> <p>DOM Broeksterwâld heeft de plannen gepresenteerd. Het college heeft op hoofdlijnen ingestemd met het gepresenteerde inrichtingsplan De Brink Kavelwei. De DOM moet fondsen werven om voldoende middelen beschikbaar te stellen om het project te kunnen laten starten.</p> <p>Het college heeft besloten om Rinsumageast met terugwerkende kracht aan te merken als DOM en een budget van € 12.500 toe te wijzen voor de looptijd van 1 januari 2019 tot 1 januari 2023.</p>
		<p>Sko ris oan wordt thematisch voortgezet onder andere in het kader van de implementatie van de Omgevingswet (proces Omgevingsvisie)</p>		<p>In verband met Corona waren er geen fysieke bijeenkomsten. Er hebben digitale bijeenkomsten plaatsgevonden voor de ontwikkeling van de Omgevingsvisie en Energietransitie Dantumadiel.</p> <p>Kofje mei ûndernimmers en ynwenners Alle bestuurders hebben afgelopen periode persoonlijk contact gezocht met ondernemers en inwoners van de gemeente via een spontaan/onverwacht telefoongesprek.</p>

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
202	Beter passend voorzieningenniveau			
	De maatschappelijke voorzieningen (voor sport, cultuur en ontmoeten) zijn toekomstgericht, betaalbaar en bereikbaar.	Er wordt in 2021 een gebiedsgericht proces doorlopen met inwoners, dorpen en initiatiefnemers, gericht op een toekomstgerichte voorzieningsstructuur.		Zie hieronder
	Het aanbod van onderwijs-, voorschoolse en andere maatschappelijke voorzieningen wordt zoveel mogelijk geclusterd met het oog op meer samenwerking en multifunctioneel gebruik.	In Feanwâlden wordt een haalbaarheidsonderzoek gestart om te beoordelen welke locaties voor de vervangende nieuwbouw van de basisscholen geschikt is en wordt onderzocht welke andere maatschappelijke voorzieningen gekoppeld kunnen worden aan deze ontwikkeling.		De raad heeft op 6 juli 2021 besloten via PPN 2021-2025 budget beschikbaar te stellen. Na de zomervakantie worden de gesprekken opgestart.
203	Optimaliseren van de schoolloopbaan zodat kinderen beter voorbereid zijn op hun toekomst.			
	Alle kinderen hebben, in het kader van een doorlopende leerlijn, in 2022 kennis gemaakt met nieuwe (technologische) ontwikkelingen en vaardigheden kunnen ontwikkelen die van belang zijn en een goede aansluiting op de arbeidsmarkt.	De gemeente faciliteert en simuleert de ontwikkeling van projecten en activiteiten gericht op technologie en technische vaardigheden in basis- en voortgezet onderwijs (bv. Kennislab). De gemeente brengt partijen daartoe samen en zoekt aansluiting bij de Versnellingsagenda.		Dit is een doorlopend proces. Jaarlijks wordt over de projecten gerapporteerd in jaarverslagen (bv van Kennislab). Er lopen gesprekken met diverse partijen, scholen, en ondernemersverenigingen over de ontwikkeling van een gezamenlijk technieklokaal.

Onderwerp beleidsdocumenten
<i>Sociale verbondenheid</i>
It is oan jo?
Notitie gebiedsgericht werken Noardeast-Fryslân en Dantumadiel 2019-2022
Nog op te stellen Cultuurnota Dantumadiel
<i>Voorzieningenniveau</i>
Naar een regionale ontwikkelagenda voor onderwijsvoorzieningen in NO Friesland; Verkennend masterplan huisvesting DDFKA
Naar een regionaal voorzieningsverspreidingsmodel in Noordoost Fryslân 2010-2030 (jan. 2014)
Atlas van Noordoost Fryslân Eindrapport (sept. 2015)
Agenda voor onderwijsvoorzieningen in Noordoost Fryslân (2017)
Sport in Dantumadiel: nieuwe rollen nieuwe kansen (2016)
Talentontwikkeling (onderwijs, cultuur)
Kennislab

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
Roobol	Verzorgt het openbaar onderwijs zoals beschreven in artikel 46 van de Wet op het primair onderwijs

Overzicht baten en lasten 2021 Programma 2: Mienskip

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2021	Begroting na wijziging	Wijziging 2 ^e rapportage	Begroting na 2 ^e rapportage
Baten	141	240	36	276
Lasten	-2.970	-3.076	-79	-3.155
Saldo baten en lasten	-2.829	-2.836	-43	-2.879
Toevoegingen aan reserves	0	-84	0	-84
Onttrekkingen aan reserves	10	827	37	864
Geraamd resultaat	-2.819	-2.093	-6	-2.099

Toelichting op de wijzigingen Programma 2: Mienskip

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 2 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Baten		
Sportbeleid en -stimulering	32	I
Van het rijk ontvangen we extra middelen voor 'Sportakkoord extra' en 'Rijk Leefstijl'. Deze incidentele middelen worden budgetneutraal verwerkt in de begroting.		
Overig	4	I
Afwijkingen kleiner dan € 25.000.		
Totaal baten	36	
Lasten		
Sportbeleid en -stimulering	-32	I
Van het rijk ontvangen we extra middelen voor 'Sportakkoord extra' en 'Rijk Leefstijl'. Deze incidentele middelen worden budgetneutraal verwerkt in de begroting.		
Kunst- en cultuuractiviteiten	-37	I
Gemeente Dantumadiel heeft voor de culturele sector een subsidieplafond ingesteld van € 75.000 voor corona compensatie. De werkelijk gemaakte kosten van € 37.000 worden gedekt uit de reserve coronacompensatie en hebben geen effect op het resultaat.		
Overig	-10	I
Afwijkingen kleiner dan € 25.000.		
Totaal lasten	-79	
Toevoegingen aan reserves		
Geen toevoegingen aan reserves.	0	
Totaal toevoegingen aan reserves	0	

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 2 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Onttrekkingen aan reserves		
Reserve coronacompensatie	37	
Er zijn kosten gemaakt voor compensatie coronamaatregelen, het subsidieplafond bedraagt € 75.000. Deze kosten onttrekken we een de corona-reserve. Per saldo budgettair neutraal.		
Totaal onttrekkingen aan reserves	37	
Totaal saldo wijzigingen	-6	

Programma 3: Soarch en Wolwêzen

Waar gaat programma 3 'Soarch en Wolwêzen' over?

Programmaportefeuillehouder : G. Wiersma, K. Wielstra, R. Kempenaar

Inleiding:

De transitie als gevolg van het in werking treden van de Jeugdwet, Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 en de Participatiewet heeft de afgelopen jaren van onze inwoners/cliënten, zorgaanbieders, hulpverleners en gemeente grote inspanningen gevergd. Ook in de toekomst blijven deze inspanningen van de partij en gevraagd om het sociale domein verder te transformeren.

Met deze transformatie van het sociaal domein wordt beoogd een nieuwe inrichting van ons zorgstelsel tot stand te brengen. We willen dat mensen zelfredzaam en samen-redzaam zijn en zelf de regie over hun leven kunnen behouden.

De gemeente is verantwoordelijk voor het bieden van hulp en ondersteuning aan die inwoners die niet in staat zijn om dit op eigen kracht te doen. We investeren in zowel het algemeen welzijn als de zorg van onze inwoners.

In 2019 kreeg de gemeente te kampen met grote tekorten op het sociaal domein. Wanneer we het sociaal domein bereikbaar én betaalbaar willen houden dan moeten we anders werken.

Sindsdien moet ingezet worden op kostenbeheersing d.m.v. een uitgebreide set maatregelen, die consequenties heeft voor beleid en uitvoering van welzijn en zorg. Anders werken is noodzakelijk om het sociaal domein bereikbaar én betaalbaar te houden.

Met het benutten van sturingsinformatie, een efficiëntere inzet van middelen en innovatie in de bedrijfsvoering willen we de beperkte middelen zo inzetten dat deze maximaal ten goede komt aan inwoners die het nodig hebben om te kunnen participeren in de samenleving.

De gemeente Dantumadiel streeft naar een samenleving waar inwoners de mogelijkheid hebben om mee te doen, ongeacht belemmeringen of beperkingen.

Dit is dan ook de hoofddoelstelling van dit programma. De hoofddoelstelling is uitgewerkt in een viertal kerndoelstellingen met bijbehorende speerpunten:

- 301 Een gezondere levensstijl;
- 302 Meer maatschappelijke participatie;
- 303 Gunstiger opvoedklimaat;
- 304 Beter organiseren zorg, welzijn en ondersteuning om dit duurzaam, bereikbaar en betaalbaar te houden.

De punten uit het bestuursakkoord van Dantumadiel m.b.t. dit programma zijn als volgt in de kerndoelstellingen verwerkt:

- Geld voor het sociaal domein blijft binnen het sociaal domein: Kerndoelstelling 304;
- Brede evaluatie sociaal domein incl. gebiedsteams meenemen: Kerndoelstelling 304;
- Communicatie en bereikbaarheid, ook voor minder geletterden en ook voor mensen die minder digitaal onderlegd zijn: Kerndoelstelling 302;
- Verbetering van de wettelijk verplichte onafhankelijke cliëntondersteuning: kerndoelstelling 304;
- Extra aandacht voor: jongeren, ouderen, gezinnen, minima: kerndoelstelling 301 en 302;
- Voorkomen misbruik van genotsmiddelen: Kerndoelstelling 301;
- Aanspreken op acceptatieplicht en zorgplicht, als gemeente faciliteren en oplossingen aandragen: schoolmaatschappelijk werk en inzet gebiedsteam: kerndoelstelling 303;
- Vormgeven aan een inclusieve samenleving en inclusief onderwijs: kerndoelstelling 303;
- Aanpak achterstandenbeleid en ANNO-projecten op dat gebied: kerndoelstelling 303;
- Veiligheid en gezondheid: inzetten op preventie met betrekking tot alcohol- en drugsmisbruik, (seksueel) grensoverschrijdend gedrag en (cyber-)pesten: kerndoelstelling 303.

Onderstaand worden de speerpunten van de kerndoelen benoemd:

Waar gaat programma 3 'Soarch en Wolwêzen' over?

Hoofddoelstelling:

Inwoners in onze gemeente hebben de mogelijkheid om mee te doen, ongeacht belemmeringen of beperkingen.

Kerdoelstellingen:

De hoofddoelstelling is nader uitgewerkt naar kerndoelstellingen die hieronder per onderwerp worden beschreven.

Kerdoel: 301 Een gezondere levensstijl

Speerpunten:

- voorkomen misbruik genotmiddelen;
- verbeteren psychisch welbevinden;
- meer inwoners op gezond gewicht;
- voorkomen seksueel grensoverschrijdend gedrag;
- verbeteren toegang tot zorg.

Kerdoel: 302 Meer maatschappelijke participatie

Speerpunten:

- zinvolle besteding van de dag;
- inkomen zekerstellen;
- schulden voorkomen;
- ondersteunen van mantelzorgers;
- bevorderen vrijwillige inzet;
- eenzaamheid/sociaal isolement tegenaan;
- vermindering laaggeletterdheid;
- ondersteuning bij zorgvraag;
- opgaven voortvloeiend uit omgevingswet en VN-verdrag handicap.

Kerdoel: 303 Gunstiger opvoedklimaat

Speerpunten:

- veilige passende leer- en leefomgeving (thuis en op school), met voldoende mogelijkheden voor persoonlijke ontwikkeling;
- versterken ouderschap;
- alle kinderen kunnen meedoen.

Kerdoel: 304 Beter organiseren zorg, welzijn en ondersteuning om dit duurzaam, bereikbaar en betaalbaar te houden.

Speerpunten:

- opzet stuurinformatie
- optimaliseren werkwijzen en sturing

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
301	Gezondere levensstijl			
	Gezond gewicht (bewegen en voeding) In 2021 is het overgewicht onder jongeren, volwassenen en ouderen aantoonbaar afgenomen t.o.v. de vorige meting.	Uitvoering activiteitenprogramma 2021 gericht op gezond gewicht van het nieuwe Gezondheidsbeleid (2020-2025), dat in 2020 aan de raad wordt aangeboden).		Het beleidsplan 2021-2025 is reeds ter besluitvorming voorgelegd aan de gemeenteraad. Uitvoering van het activiteitenprogramma 2021 is gebaseerd op het staande gezondheidsbeleid.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
		Uitvoering van het basistakenpakket en het aanvullende pakket door GGD-Fryslân 2021. (Aanvullende pakket wordt jaarlijks herzien), gericht op gezond gewicht.		Reguliere uitvoering, op basis van het staande gezondheidsbeleid. Nieuw beleid wordt in september aangeboden ter besluitvorming.
		JOGG-gemeente worden (Jongeren op gezond gewicht"; een programma-tische aanpak waarbij bestaande en nieuwe initiatieven bijeengebracht worden, gericht op gezonde voeding en levensstijl.)		Met ingang van 25 maart is de gemeente, ook een JOGG-gemeente geworden. Deze activiteit is afgerond.
		Uitvoeren projecten vanuit GIDS (terugdringen van gezondheidsachterstanden, met speciale aandacht voor lage sociale economische status).		Projecten onder de vlag van GIDS worden doorgezet. NME De Klyster, IVN , buursportcoaches en sportverenigingen zijn betrokken bij de uitvoering van deze programma's.
	Alcohol en Drugs (middelen gebruik) en Rookvrije generatie In 2021 is het middelen gebruik onder jongeren, volwassenen en ouderen aantoonbaar afgenomen t.o.v. de vorige meting.	Uitvoering activiteitenprogramma 2021 gericht op middelengebruik en rookvrije generatie, van het nieuwe Gezondheidsbeleid (2020-2025).		Uitvoering van het activiteitenprogramma 2021 is gebaseerd op het staande gezondheidsbeleid. VNN, Het samenwerkingsverband Mei fêste hân en de GGD zijn partners die een rol spelen in de uitvoering van het activiteitenprogramma.
		Uitvoering activiteitenprogramma 2021 gericht op middelengebruik en rookvrije generatie, van het Preventie en Handhavingsplan 2020-2023.		Uitvoering van het activiteitenprogramma 2021 is gebaseerd op het staande gezondheidsbeleid. VNN, Het samenwerkingsverband Mei fêste hân en de GGD zijn partners die een rol spelen in de uitvoering van het activiteitenprogramma
	Psychosociale gezondheid In 2021 zijn depressie gevoelens onder jongeren, volwassenen en ouderen aantoonbaar afgenomen t.o.v. de vorige meting.	Uitvoering activiteitenprogramma 2021 gericht op psychosociale gezondheid van het nieuwe Gezondheidsbeleid 2020-2025 (dat medio 2020 wordt opgesteld).		Het beleidsplan 2021-2025 wordt eind september aangeboden aan de Raad in Samenhang met het preventief handhavingsplan. Uitvoering van het activiteitenprogramma 2021 is gebaseerd op staande gezondheidsbeleid.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
		Uitvoering activiteitenprogramma 2021 'Mei fêste hân' gericht op grensoverschrijdend gedrag en cyberpesten.		Via het project Mei fêste hân wordt De Wingerd gemotiveerd initiatieven op te pakken. Ouders van leerlingen worden ook daarvoor benaderd. Nu de school weer volledig open is worden activiteiten weer opgestart en uitgevoerd zoals gepland. Met inachtneming van de RIVM-richtlijnen. Met andere scholen in de gemeente wordt gesproken (voor de groepen 7 en 8) of dergelijke initiatieven ook daar opgestart kunnen worden.
302	Meer maatschappelijke participatie			
	Het aantal huishoudens dat binnen de gemeente in armoede leeft neemt af. Het aantal huishoudens dat in 2021 van een (langdurig) laag inkomen moet leven is 3,2%.	<p>Aanpak armoede wordt verder geïntensiveerd met de volgende specifieke activiteiten in 2021: Ontwikkelen en uitvoeren van nieuw vast te stellen integraal en kindgericht armoedebeleid; Inzet van minimacoaches.</p> <p>Aanpak van schulden wordt verder geïntensiveerd met de volgende specifieke activiteiten in 2021: Versterken samenwerking schuldhulpverlening, zowel intern (Gebiedsteam) als met derden (woningstichtingen); Intensiveren van vroeg signalering; Inzetten op preventie.</p>	 	<p>Er wordt aan het nieuw integraal beleidskader gewerkt. Er zijn diverse werkgroepen en klankbordgroepen actief. Eind 2021 wordt het kader en een uitvoeringsprogramma aan de Raad voorgelegd ter besluitvorming.</p> <p>Begin 2021 is er een start gemaakt. Hierbij worden de partijen ROC Friesland College, RMC, NEF, Woningbouwcoöperaties, het Bolwerk en de gebiedsteams betrokken.</p> <p>Het projectplan Vroeg signalering en preventie wordt in augustus voorgelegd aan het college ter besluitvorming. Medio september/oktober kan hieraan uitvoering gegeven worden. Binnen het project wordt intensief gewerkt aan de samenwerking tussen het Gebiedsteam, Schuldienstverlening en de woningbouwcorporaties. Daarnaast wordt doorlopend gewerkt aan de verdere kwaliteitsverbetering van schuldhulpverlening.</p>

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
	<p>Het percentage inwoners dat als vrijwilliger actief is bedraagt eind 2022 45%. Dat houdt een stijging in van 3% t.o.v. 2020. NB Friesland kent het hoogste % vrijwilligers landelijk.</p>	<p>Inzet werk- en activiteitenprogramma Stichting het Bolwerk/Timpaan.</p>		<p>In de afgelopen periode is hard gewerkt aan de ontwikkeling van nieuw welzijnsbeleid. In samenwerking met inwoners, wordt het beleid dit jaar afgerond zodat het begin 2022 kan worden geïmplementeerd.</p>
		<p>In 2021 zijn er nieuwe uitgangspunten voor het welzijnsbeleid (2021-2024) bepaald met meer ruimte voor ingrijpende keuzes. Dit wordt met een voorstel inclusief financiële paragraaf aan de raad voorgelegd.</p>		<p>De kadernotitie "Mianskip oan 'e basis! Naar een nieuw welzijnsbeleid Dantumadiel 2022-2025 van Dorpsontmoetingsplekken en Doarpsomtinkers" is in mei 2021 door het college vastgesteld en op 1 juni aan de raad gepresenteerd. In december 2021 volgt de Uitvoeringsnotitie welzijnsbeleid.</p>
	<p>Het aantal inwoners dat zich sociaal en emotioneel eenzaam voelt neemt af met 5% van 39% (in 2020) naar 34% (in 2022). (Eén en ander is wel afhankelijk van de effecten die voortvloeien uit de impact van Corona, dit is nog niet meegenomen).</p>	<p>Inzet werk- en activiteitenprogramma Stichting het Bolwerk/Timpaan.</p> <p>Uitvoering geven aan het actieprogramma 'Eén tegen eenzaamheid'.</p>		<p>Het reguliere programma en werkplan van het Bolwerk en Timpaan wordt uitgevoerd. Nu er versoepelingen zijn, worden activiteiten die geen doorgang konden vinden weer opgestart. Buurtkamers zijn en waren gedurende de lockdown periode geopend en actief, echter terughoudend in hun activiteiten als gevolg van de richtlijnen. Met de huidige versoepelingen worden de activiteiten geïntensifieerd.</p> <p>Daarnaast wordt er met de coalitie 'Kom Erbij' en het rijksprogramma 'Een tegen eenzaamheid' ingezet voor de aanpak tegen eenzaamheid. Deze wordt vanaf oktober 2021 verder uitgebreid.</p> <p>Het project inclusieve samenleving wordt daarnaast ook uitgevoerd. Dit project is gericht op dat iedereen mee kan doen in de samenleving.</p>

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
	Het aantal inwoners dat gebruik maakt van de locaties en trainingen om te willen leren is in 2021 t.o.v. 2020 toegenomen met 5%.	Er worden i.s.m. met partners themamiddagen en cursussen georganiseerd om laaggeletterdheid onder de aandacht te brengen en een goede doorverwijzing te realiseren (digitaalhuisplus).		De activiteiten die de bibliotheek organiseert worden opnieuw opgestart en geïntensiveerd als gevolg van de huidige versoepelingen, rekening houdend met de RIVM-richtlijnen. De interne werkgroep laaggeletterdheid heeft ervoor gezorgd dat folders wat wil jij leren bij de balie liggen en worden meegestuurd bij de brieven van het aanmeldteam om zo bekendheid te geven aan de mogelijkheden van het Digitaal huis. Dit heeft al geresulteerd in één deelname in de Westereen.
303	Gunstiger opvoedklimaat			
	Eind 2021 zijn alle kinderen vóór de schoolgerechtigde leeftijd in beeld t.b.v. een afgestemde aanpak	Zorgcoördinatoren/pedagogen worden ingezet om het kind in beeld te brengen en vroegtijdige achterstand te kunnen signaleren (0-4 jaar).		De zorgcoördinatoren en pedagogen worden doorlopend ingezet en bevraagd m.b.t. deze doelen. Het betreft hier een reguliere inzet vanuit de GGD. Doelen, resultaten en voortgang worden geborgd in de frequente overleggen en reguliere samenwerking met de peuteropvangorganisaties. Dit is inmiddels going concern.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
		<p>Inzet op onderwijszorgarrangementen met de scholen: Uitvoering activiteiten 2021 voortvloeiend uit 'Kompass werkgemeenschap passende ontwikkeling' en 'Programma werkgemeenschap passend onderwijs' (ANNO-samenwerking). In provinciaal verband: Actieplan Fryske bern.</p>		<p>Onderwijs en zorg vinden elkaar regulier en frequent in de opgezette werkgroepen Onderwijs en Zorg en taal/vve/laaggeletterdheid.</p> <p>Onderwijs en zorg wordt opgepakt en ontwikkeld in de pilots met scholen die onder de vlag Foar Fryske Bern, ANNO en NO als inspiratiebron worden opgezet en dit jaar van start gaan. Een projectleider is hiervoor aangesteld, zowel intern als extern.</p> <p>Er wordt toegewerkt naar een reguliere werkwijze, zodat op termijn de pilotfase afgerond wordt en de externe inzet beëindigd. Het vervolg is de werkwijze toe te passen op andere scholen. Er wordt nu een vierjarenplan geschreven.</p> <p>IZO's (integrale zorgoverleggen) waren er al in voormalig Kollumerland c.a. De Roobol scholen in Dantumadiel pakken nu deze zelfde werkwijze op in het ontwikkelen van IZO's op hun scholen.</p>
	<p>Eind 2021 wordt er op basis van een convenant samengewerkt met alle huisartspraktijken.</p>	<p>Realisatie project samenwerken huisartsenpraktijken en praktijkondersteuners.</p>		<p>Het eerste project in de samenwerking met de huisartsen nadert zijn afronding. Bij alle praktijken, op één na, zijn er POH-ers en GGZ-jeugd geplaatst. De inzet is om in het vierde kwartaal deze plek eveneens ingevuld te hebben. Daarna zal het project worden afgerond en geborgd worden in een reguliere aanpak en doorlopende samenwerking met de huisartsen. In september wordt de samenwerkingsintentie nader uitgewerkt, met o.a. het project Wijkgericht werken.</p>

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
	De problematiek van kinderen die worden geconfronteerd met een echtscheidingssituatie wordt tot een minimum beperkt.	Resultaten bereiken via een actieve deelname aan het provinciale programma. Kind in beeld bij echtscheiding, onderdeel van Foar Fryske Bêrn, en de methode van Sociale Innovatie. (Zie: www.foarfryskebern.nl).		We nemen actief deel aan het provinciale programma Kind in beeld bij echtscheiding. Ook maken wij gebruik van het aanbod voor deskundigheidsbevordering die vanuit dit programma beschikbaar wordt gesteld.
304	Beter organiseren zorg, welzijn en ondersteuning om dit duurzaam, bereikbaar en betaalbaar te houden			
	Sturinginstrumentarium sociaal domein geïmplementeerd inclusief periodieke rapportagestructuur (2021) (ter ombuiging van tekorten en ter vergroting van inzicht en sturingsmogelijkheden).	Implementatie overleg- en rapportagestructuur gebaseerd op sturingsgegevens begin 2021.		Er is een overlegstructuur geïmplementeerd (sturen per wet). Deze is gekoppeld aan de P&C cyclus en daarmee een reguliere en standaard werkwijze geworden. Deze activiteit kan als afgerond worden beschouwd.
Project kostenbeheersing in sociaal domein in 2021 afgerond en geëvalueerd.			Het project is afgerond. Een aantal maatregelen vanuit het project lopen door en zijn gericht op de lange termijn, qua te behalen effecten (o.a. Zorg-Onderwijs). Die resultaten worden verwerkt en gecommuniceerd via de reguliere werkwijze.	
Uitvoering project Wendig Eerste evaluatie van project de Wendig voorjaar 2021.			Begin 2021 heeft er een herstart plaatsgevonden. Er is een nieuwe (interne) projectleider is aangesteld. Vanwege Corona en de restricties heeft dit project vertraging opgelopen. Het project is op onderdelen nog altijd afhankelijk van de op dit moment geldende (organisatie) richtlijnen.	
Digitaliseringsproject 2021.			Fase 2 heeft vertraging opgelopen, door interne besluitvorming rondom afhankelijkheid en samenhang met het project zaaksysteem en digitalisering. Er zal opnieuw besluitvorming plaatsvinden of fase 2 doorgang vindt op basis van een opgeleverd prototype in het vierde kwartaal.	
In 2022 wordt 50% van onze diensten voor eenvoudige producten digitaal verleend.				

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
	Gebiedsteams gaan in 2021 in het gebied werken met betrokken organisaties en inwoners (om zorg, welzijn en ondersteuning samen en zo dichtbij mogelijk te organiseren).	In samenwerking met bewoners opstellen gebiedsanalyses per gebied ter voorbereiding op gebiedsplannen. (één van de resultaten van project Wending). Benutten laagdrempelige voorzieningen voor ontmoeting en dagbesteding.		Het project loopt, echter met een vertraging. Er is een nieuwe projectleider aangesteld, waardoor het een herstart heeft gemaakt. Binnen het project zijn een tweetal doelen (werkpakketten) als prioritair bestempeld, te weten primair werkproces en huisvesting.

Onderwerp beleidsdocumenten
<i>Langer leven in goede gezondheid</i>
Gezondheidsbeleid 2014-2017
In concept:
Gezondheidsbeleid/handhavingsbeleid
<i>Meer maatschappelijke participatie</i>
Kadernota "samenleven, sterk voor elkaar" (2013)
Algemeen deel uitvoeringsplan (2014)
Uitvoeringsplan Participatiewet (2014)
Uitvoeringsplan WMO (2014)
Fan Wearde, mantelzorgbeleid (2016)
"Het nieuwe jongerenwerken DDFK"
In Concept
Beleid sociaal domein (Wmo, Jeugdwet, Participatiewet) 2018/(2019)
Armoedebeleid (2018/2019)
Beleid terugvordering en verhaal, verificatiebeleid en handhavingsbeleid sociaal domein
Herijking Participatiebeleid
Visiedocument wonen en zorg
Visiedocument gebiedsteam (toegang)
<i>Gunstiger opvoedklimaat</i>
Uitvoeringsplan Jeugdwet (2014)
Lokaal actieplan Huiselijk geweld en kindermishandeling

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
Werk-en Leerbedrijf NEF	Uitvoering Participatiewet.
Veiligheidsregio Fryslân onderdeel GGD Fryslân	Gezondheidsdienst van de Friese gemeenten ter bevordering van de gezondheidssituatie en leefstijl van inwoners.
Mobiliteitsburo Noordoost Fryslân	De gemeenten: Achtkarspelen, Dantumadiel, Dongeradeel, Ferwerderadiel, Kollumerland c.a., en Tytsjerksteradiel in de regio Noordoost Fryslân en de provincie Fryslân hebben besloten om samen te werken op het gebied van het regionale doelgroepenvervoer en openbaar vervoer, dit om de leefbaarheid in de regio Noord Oost Fryslân te behouden.

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
Centrumregeling samenwerking Sociaal Domein Fryslân 2018	De centrumgemeente is Leeuwarden. Het doel is de beleidsvoorbereiding ten behoeve van de wettelijke taken op terrein van jeugdzorg, maatschappelijke ondersteuning en participatie en de inkoop ten behoeve van wettelijke taken op het terrein van jeugdzorg en maatschappelijke ontwikkeling doelmatig en kwalitatief hoogwaardig te organiseren met de Friese gemeenten.

Overzicht baten en lasten 2021 Programma 3: Soarch en Wolwêzen

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2021	Begroting na wijziging	Wijziging 2 ^e rapportage	Begroting na 2 ^e rapportage
Baten	7.485	9.227	244	9.472
Lasten	-30.249	-32.682	-792	-33.474
Saldo baten en lasten	-22.764	-23.454	-548	-24.002
Toevoegingen aan reserves	-1	-1	0	-1
Onttrekkingen aan reserves	1	312	10	322
Geraamd resultaat	-22.765	-23.143	-538	-23.682

Toelichting op de wijzigingen Programma 3: Soarch en Wolwêzen

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 2 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Baten		
Begeleiding (WMO)	70	I
Vanuit de centrumgemeente Leeuwarden ontvangen we jaarlijks gelden voor ambulante begeleiding van de doelgroep maatschappelijke opvang en vrouwenopvang. Dit levert aan de batenkant een voordeel op van € 70.000. Tegenover deze baten staan in de praktijk gelijke kosten voor begeleiding. In de begroting 2022 is rekening gehouden met de structurele effecten, vandaar een incidenteel effect in de rapportage.		
Overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (TOZO)	174	I
Bijstelling van het budget op grond van de voorlopige derde toekenningsbeschikking 2021 voor de overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers. Dit betreft een specifieke uitkering vanwege de Corona crisis vandaar dat zowel de baten als lasten met hetzelfde bedrag van € 174.000 worden bijgesteld.		
Totaal baten	244	
Lasten		
Begeleiding (WMO)	-70	I
Vanuit de centrumgemeente Leeuwarden ontvangen we jaarlijks gelden voor ambulante begeleiding van de doelgroep maatschappelijke opvang en vrouwenopvang. Dit levert aan de batenkant een voordeel op van € 70.000. Tegenover deze baten staan in de praktijk gelijke kosten voor begeleiding. In de begroting 2022 is rekening gehouden met de structurele effecten, vandaar een incidenteel effect in de rapportage.		

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 2 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (TOZO)	-174	I
Bijstelling van het budget op grond van de voorlopige derde toekenningsbeschikking 2021 voor de overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers. Dit betreft een specifieke uitkering vanwege de Corona crisis vandaar dat zowel de baten als lasten met hetzelfde bedrag van € 174.000 worden bijgesteld.		
Begeleiding (WMO)	-250	I
Autonome zorggroei begeleiding leidt tot € 250.000 hogere lasten. In de begroting 2022 is rekening gehouden met de structurele effecten, vandaar een incidenteel effect in de rapportage.		
Huishoudelijke hulp (WMO)	-100	I
Een toename van 33 klanten in het eerste halfjaar van 2021 leidt tot € 100.000 hogere lasten. Een extra klant kost ongeveer € 3.300 op jaarbasis, gezien al rekening was gehouden met extra groei vallen de hogere kosten iets beperkter uit. In de begroting 2022 is rekening gehouden met de structurele effecten, vandaar een incidenteel effect in de rapportage.		
Maatwerkvoorzieningen Jeugd 18-	-350	I
Het betreft een incidentele bij raming i.v.m. hogere lasten voor de maatwerkcontracten Jeugd. In de begroting 2022 is rekening gehouden met de structurele effecten, vandaar een incidenteel effect in de rapportage.		
Veiligheid, jeugdreclassering en opvang jeugd 18-	150	I
Het budget wordt niet volledig benut door een verschuiving naar maatwerkcontracten. Het budget wordt daarom toegevoegd aan het budget sociale verstrekkingen in natura.		
Overig	2	I
Afwijkingen kleiner dan € 25.000.		
Totaal lasten	-792	
<hr/>		
Toevoegingen aan reserves		
Geen toevoegingen aan reserves.	0	
Totaal toevoegingen	0	
<hr/>		
Onttrekkingen aan reserves		
Reserve Coronacompensatie	10	
Extra uren inkoop pedagogische ondersteuning.		
Totaal onttrekkingen	10	
<hr/>		
Totaal saldo wijzigingen	-538	

Programma 4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje

Waar gaat programma 4 'Wurk, Bedriuw en Rekreaasje' over?

Programmaportefeuillehouder : K. Agricola, R. Kempenaar

Inleiding

De gemeente Dantumadiel wil de bedrijvigheid bevorderen en staat voor het waarborgen van een goed en aantrekkelijk vestigingsklimaat. Mede door een actieve benadering van de ondernemers en met name in die sectoren die de Dantumadielse economie dragen (landbouw, bouw, metaal, zorg en recreatie). Daarnaast wordt ingezet op het behouden en versterken van de detailhandel in de kernen, waardoor de leefbaarheid gewaarborgd blijft.

Op het gebied van bedrijfsvestiging wil de gemeente zich inzetten voor het verbeteren van de kwaliteit en het beheer van bestaande bedrijventerreinen. De vestiging van lokaal gebonden, kleinschalige bedrijven heeft hierbij de voorkeur. Vestigings- dan wel uitbreidingsmogelijkheden zijn er op dit moment onder meer voor het bedrijventerrein bij de Westereen, Damwâld en voor het bedrijventerrein De Zwette te Feanwâlden. De komende tijd wil gemeente Dantumadiel zich oriënteren op de behoefte en goede invulling van bedrijventerreinen in de hele gemeente. Dit dient ook in het convenant bedrijventerreinen zijn weerslag te krijgen.

Het bevorderen van bedrijvigheid en dus de werkgelegenheid is van groot belang voor een leefbare en gezonde lokale samenleving. Werken aan innovatieve en duurzame werkgelegenheid, door samenwerking met Onderwijs en Ondernemers, is van groot belang. De regionale samenwerking in de vorm van de regionale versnellingsagenda kan daar zeker ook een bijdrage aan leveren.

De samenwerking met de ondernemers en de ondernemersverenigingen in de vorm van het Dantumadielse economisch platform en ondernemersfonds wil de gemeente versterken.

Recreatie en toerisme is een kans voor Dantumadiel. Dantumadiel is een prachtige groene gemeente. De gemeente ziet binnen haar grenzen toeristische en recreatieve ontwikkelingszones langs het vaarwater de Zwemmer, in en om het Bûtefjild het Eeltsjemar en langs de recreatieve infrastructuur en bij bestaande locaties met een toeristische waarde. De natuur- en agrarische gebieden bieden vooral ruimte aan kleinschalige recreatie.

Kansen liggen vooral in het gezamenlijk promoten van de gehele regio Noordoost Fryslân. De Noardlike Fryske Wâlden, het Bûtefjild en het cultureel historische landschap zijn voorbeelden van pareltjes die in een regionale aanpak meer bekendheid moet krijgen.

Daarnaast dienen nieuwe digitale mogelijkheden zich nadrukkelijk aan. De digitale recreatieve infrastructuur zal zodanig moeten worden opgezet dat bijvoorbeeld de recreanten een uitstapje op maat kunnen samenstellen.

Hoofddoelstelling:

Behouden en streven naar een gezond ondernemersklimaat.

Kerdoelstellingen:

De hoofddoelstelling is nader uitgewerkt naar kerndoelstellingen die hieronder per onderwerp worden beschreven.

Onderwerp: Bereikbaarheid

Kerdoelen

401.1 Bereikbaarheid en ruimte voor bedrijven

Speerpunten:

- Aanbod van bedrijventerreinen;
- Provinciaal convenant bedrijventerreinen;
- Dienstverlening aan en het faciliteren van de ondernemers;
- Contacten met ondernemersverenigingen;

Waar gaat programma 4 'Wurk, Bedriuw en Rekreaasje' over?

- Ontsluiting d.m.v. wegen en digitale mogelijkheden;
- Op peil houden van werkgelegenheid;
- Bedrijven zoveel mogelijk in de dorpen behouden met het oog op de leefbaarheid.

401.2 Meer instroom en toeleiding naar werk

Speerpunten:

- Mismatch op de arbeidsmarkt;
- Re-integratie;
- Onderwijs;
- Ondernemersbelangen.

Toelichting;

- Door aantrekkende economie is de vraag naar bedrijventerreinen op verschillende plaatsen groot. Dat vraagt om actie en zal er zeker toe bijdragen dat het overleg over het aantal m2 bedrijventerreinen weer op scherp komt. Dat zal zeker de nodige spanning op gaan leveren in het overleg met de provincie.
- Daarnaast is door de genoemde economische ontwikkeling de vraag naar personeel sterk gestegen, de instroom vanuit de groep lager opgeleiden neemt gestaag toe maar zou mogelijk nog beter kunnen. Daar zal door gerichte acties een antwoord op gevonden moeten worden.

Onderwerp: Detailhandel

Kerdoel

402 Verbeteren detailhandel structuur

Speerpunten:

- Ondernemers;
- Ondernemersverenigingen;
- Overige maatschappelijke voorzieningen (en combi's);
- ANNO onderzoek;
- Winkelvloeroppervlak;
- Bereikbaarheid;
- Compleetheid detailhandel in de grotere kernen.

Onderwerp: Duurzame en innovatieve bedrijvigheid

Kerdoel

403 Meer toekomstbestendige, duurzame en innovatieve bedrijvigheid

Speerpunten:

- Behoud bedrijvigheid;
- Versterken sterke sectoren;
- Inzet op innovatie als dragende en stuwende kracht.

Onderwerp 404 Gastvrije gemeente

Kerdoel

404 Een betere uitstraling als aantrekkelijke en gastvrije gemeente om te recreëren en te verblijven

Speerpunten:

- Ondernemersklimaat;
- Marketing en promotie;
- Verblijfsaccommodaties;
- Recreatieve infrastructuur;
- Toeristische voorzieningen.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
401.1	Bereikbaarheid en ruimte voor bedrijven			
	Het aantal verkochte bedrijfskavels moet in de periode 2020-2022 toenemen met 25%.	Actieve promotie van de bedrijfskavels als opdracht voor de eigen bedrijven contactfunctionaris.		De verkoop van de kavels verloopt goed. Feitelijk zijn alle kavels nu verkocht of in optie gegeven. Dat betekent dat er nu haast gemaakt moet worden met eventuele uitbreiding van bedrijventerreinen.
		Promotie bedrijfskavels Friesland breed.		Door de krapte aan bedrijfskavels is promotie niet noodzakelijk.
	Het realiseren van toename bedrijfterreinen van 3% in het convenant. In alle dorpen waar lokale vraag naar bedrijventerreinen ontstaat dit faciliteren en ontwikkelen.	Overleg in ANNO verband met de provincie over de voorraad bedrijventerreinen en het convenant. Convenant evalueren en herpositioneren van bestaande voorraad.		De vraagprognose voor de regio Noordoost-Fryslân is gereed en zal als leidraad dienen voor de gemeentelijke afspraken met de Provincie. De noodzaak naar meer bedrijventerreinen is onderwerp van gesprek tussen ANNO-gemeenten en de Provincie.
	Gecombineerde bedrijfsbezoeken (collegeleden en BCF) organiseren.	Regelen van gecombineerde bezoeken door de contactfunctionaris.		Is opgestart per juli 2021.
	Organiseren van het Economisch Platform Dantumadiel.	Het ondersteunen van alle Ondernemersverenigingen (OV) in het ondernemersplatform Dantumadiel.		Loopt weer volgens planning.
		Het begeleiden, afhandelen en beoordelen van de aanvragen in het kader van het ondernemersfonds Dantumadiel.		Loopt weer volgens planning.
	Onderzoek vanuit economisch perspectief naar nieuwe ontsluitingswegen in De Westereen Oost in regionaal perspectief.	Dit wordt uitgewerkt in de opgaven zoals deze zijn opgesteld in de onlangs vastgestelde Mobiliteitsvisie (ANNO).		Het onderzoek is meegenomen in een bredere mobiliteitsstudie voor heel Noordoost Friesland.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
401.2	Meer instroom en toeleiding naar werk			
	Betere aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt realiseren in het kader van de versnellingsagenda I Noordoost Friesland.	<p>In het kader van de Versnellingsagenda worden de volgende business-cases uitgevoerd:</p> <p>1.a. Mobiliteitscentrum;</p> <p>1.b. Wendbaar vakmanschap;</p> <p>1.c. Bouwen aan ambitie.</p>		<p>Bij het Leerwerkloket NOF kunnen werkgevers, werkenden, werkzoekenden, ondernemers, ZZP'ers en jongeren uit de gemeenten Noardeast-Fryslân, Dantumadiel, Achtkarspelen en Tytsjerksteradiel terecht voor advies en het complete aanbod op het gebied van ontwikkelen, scholing, leren en werken in de regio.</p> <p>Het Leerwerkloket NOF bevordert een betere doorstroming op de arbeidsmarkt door op-, om-, her- en bijscholing, zodat er een betere match ontstaat tussen nieuwe vraag en bestaand aanbod en creëert ruimte voor nieuw aanbod en inzetbaarheid van arbeidspotentieel.</p>
		Inzet van de Kenniswerkplaats en Kennislab, om een sluitende keten te vormen voor arbeidsbemiddeling en toeleiding.		Proces is niet opgestart.
		Streven naar meer uitstroom uit de bijstand in samenwerking met NEF.		<p>Sinds de aankondiging van de herstelmaatregelen (Corona) is er gezamenlijk door alle partijen binnen Fryslân Werkt! gewerkt aan het ontwikkelen van plannen. Er zijn zeven lijnen uitgewerkt door de trekkers en hun werkgroep.</p> <p>Dit heeft geresulteerd in het Herstelprogramma van Fryslân Werkt!</p> <p>Er is gekozen om de zeven lijnen te comprimeren tot drie pijlers:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Crisisdienstverlening; 2. Scholing; 3. Jeugdwerkloosheid.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
				Dit zijn de pijlers die rechtstreeks volgen uit de landelijke kaders, waarbij het Regionaal Mobiliteits-team het belangrijkste onderdeel vormt van de pijler crisisdienstverlening. De uitvoering van de drie pijlers is belegd bij werk- leerbedrijf Dokwurk. Stoplicht staat op oranje wegens (licht) oplopende instroom in participatie- wet en niet dalende uit- stroom.
	Stimuleren en mede or- ganiseren van een traject van leven lang leren.	Ontwikkelen en implemen- teren van doorlopende ambitieroutes, ook expe- rimenteel.		De stadswerkplaats NOF richt zich in eerste instan- tie op bedrijven in de me- taal- en bouwsector en op de thema's: circulaire economie, techniek, inno- vatie en arbeidsmobiliteit.
		Werken aan challenges in de diverse themalabs (Techlab, Digilab, Fjildlab en Zorglab).		Door corona is het proces onderbroken.
	Onderzoeken op welke wijze we invulling gaan geven aan de tegenpres- tatie. Omzetting van de individuele inkomenstoe- slag.	In samenspraak met een kerngroep vanuit de Raad (van alle fracties een ver- tegenwoordiger) komen tot ideevorming hoe de tegenprestatie vorm moet krijgen.		Het invoeren van een tegenprestatie is juridisch onhaalbaar en onrealis- tisch gebleken.
		Samen met NEF-trajecten ontwikkelen om de tegen- prestatie vorm te geven.		Voorstellen gaan eind 2021 op route.
402	Verbeteren detailhandel en structuur			
	Het in stand houden van het winkelaanbod in de (drie grotere) kernen van Dantumadiel.	In voorkomende gevallen een actievere houding als het gaat om de leegstand in één van de drie centra richting eigenaren van winkelunits.		Ruime aandacht voor dit probleem. Aan een moge- lijke oplossing/bijdrage wordt meegewerkt, al- hoewel er door de crisis er nu wel een nieuwe situatie ontstaat.
	Op basis van het in AN- NO verband opgesteld onderzoeksrapport na- gaan/ afspreken hoe in de grotere kernen het com- plete winkelaanbod te behouden is in het belang van de totale regio.	Uitwerken detailhandels- visie.		Het uitwerken van de detailhandels visie zal geïntegreerd worden in de gemeentelijke omge- vingsvisie. Gesprekken met ondernemers zijn gestart.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
403	Meer toekomstbestendige, duurzame en innovatieve bedrijvigheid in het kader van de regiodeal			
	Door een grote mate van samenwerking tussen bedrijven, onderwijs en overheid een hogere uitstroom vanuit het onderwijs naar bedrijven in drie stuwende bedrijfssectoren stimuleren.	Het vormen van samenwerkingsclusters van bedrijven en onderwijsinstellingen in de sectoren bouw, metaal en agrifood in 2020 en 2021.		Naast de start van de bouwcampus is er in De Westereen ook een prachtig leerwerktraject ontstaan.
		Innovatieve samenwerking in de bouwcampus, gericht op procestechnologie, ontwikkeling van circulaire producten en versnellen van marktintroducties.		Is opgestart.
		Stimuleren van kennisdeling in de zogenaamde kennisnetwerken.		Wordt opgestart.
	Meer duurzaamheid in de sectoren bouw, metaal en agri-food/landbouw en zorg.	Bedrijven stimuleren meer duurzaamheidsmaatregelen te nemen.		Is opgestart. Project Brukdyn dak. Wordt vanuit provincie aangejaagd door een combinatie met bedrijventerreinen en subsidiemogelijkheden circulaire economie. Het project Better Wetter levert ook resultaat op als het gaat om isolatie en plaatmateriaal.
		Circulair/duurzaam inkopen		Grotendeels gerealiseerd.
		Duurzame en circulaire initiatieven vanuit dorpen en ondernemers stimuleren en faciliteren.		Door corona zijn er minder activiteiten.
		Bedrijven stimuleren afval als grondstof te gebruiken.		Dit lijdt onder uitstel omdat bedrijven door corona tijdelijk andere prioriteiten behartigen.
		In de landbouw/ agri-food-sector streven naar meer duurzame producten en productiewijze.		Projecten worden uitgevoerd onder leiding van Fijldlab (Versnellingsagenda). Wordt uitgevoerd onder de Versnellingsagenda.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
		Deelname aan het project Better Wetter over innovatie op het gebied van natte teelten.		De voortgang van de deelprojecten zit grotendeels nog op schema, alhoewel er in de uitvoering wel hinder wordt ervaren van de crisis.
	Meer innovatie in de sectoren bouw, metaal en agri-food.	Activiteiten vanuit de agenda van de regiodeal uitvoeren gebruik makend van de reeds ontwikkelde initiatieven in de regio.		Wordt uitgevoerd onder de Versnellingsagenda.
	Arbeidsmarkt in de regio verbeteren (door Versnellingsagenda).	Extra inzet op het matchen van vraag en aanbod op de arbeidsmarkt, gericht op de stuwende sectoren. Met name door gerichte actie op toeleiding trajecten.		Zie opmerkingen stadswerkplaats en leerwerkloket Noordoost Friesland.
		Inzet op een passend beroepsniveau, door een gezamenlijke inzet van de partijen.		Zie opmerkingen stadswerkplaats en leerwerkloket Noordoost Friesland.
404	De aantrekkelijkheid en gastvrijheid van de gemeente om te recreëren en te verblijven verder vergroten en te vermarkten.			
	Meer toeristische en recreatieve voorzieningen in het Lauwersmeer-gebied, Waddengebied en Bûtenfjild te realiseren in de periode 2019-2022.	Toeristische ontwikkeling en ontsluiting Wetterwâlden – Bûtenfjild.		Dit jaar (2021) afronding van fase II van het project.
		Verkenning recreatief park in de gemeente, gekoppeld Swemmer – Bûtenfjild		Verkenning wordt op de Eeltjemar en de Rinsmapôle gericht.
	Groei van vrijetijdssector: meer bezoekers, bestedingen en banen in balans met leefomgeving 2020-2024.	Uitvoering geven aan de visie 'Land waar je landt; eropuit in de regio Noordoost-Fryslân' in samenhang met de uitvoering van de Versnellingsagenda, onderdeel Regiomarketing en Destinatiebranding.		Doel is om een aanvraag bij de Regiodeal (Versnellingsagenda) in te dienen om een aantal projecten uit de visie uit te kunnen voeren. Momenteel wordt er overleg met de organisatie van de Regiodeal en RMT gepleegd over hoe we tot een succesvolle aanvraag kunnen komen.
		Uitvoering Businesscase Versnellingsagenda: Regiomarketing en Destinatiebranding.		Zie bij het vorige punt.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
		Ondersteunen van recreatieve ontwikkelingen vanuit de dorpen en bedrijven in de gemeente.		Samen met Stichting Wetterwâlden staat een brainstormsessie gepland. Daarnaast zal er een recreatievisie opgesteld worden.

Onderwerp beleidsdocumenten
<i>Bereikbaarheid en ruimte voor bedrijven</i>
Convenant bedrijventerreinen Noordoost Fryslân
Agenda Netwerk Noordoost Fryslân 2016 – 2020
<i>Verbeteren detailhandel en structuur</i>
Inventarisatie detailhandel Noordoost Friesland
Agenda Netwerk Noordoost Fryslân 2016 – 2020
<i>Meer toekomstbestendige, duurzame en innovatieve bedrijvigheid</i>
Op weg naar een versnellingsagenda; Regiodeal Noordoost Fryslân
<i>Een betere uitstraling als aantrekkelijke en gastvrije gemeenten om te recreëren en te verblijven</i>
Land en water verbonden; Toekomstbeeld en Strategische visie Waterrecreatie Noordoost Fryslân 2025
Land en water verbonden; Uitvoeren Waterrecreatievisie Noordoost Fryslân
Agenda Netwerk Noordoost Fryslân II 2016-2020
Agenda Netwerk Noordoost II met bijlagen en opgaven
Meerjarenplan 2016-2019 Stichting Regiomarketing en Toerisme Noordoost Fryslân
Jaarplan 2018 Stichting Regiomarketing en Toerisme Noordoost Friesland
Toekomstplan 2020 De Marrekrite
Beleidsbrief Economie van de gastvrijheid provincie Fryslân (2016)
Lauwersmeer presentatie 22-11-2012
Actieplan Noordoost aan het Wad 1 (2016)
Het Waddengebied een cultuurlandschap van wereldklasse
Investeringskader Waddengebied 2016-2026
Meerjarenprogramma Investeringskader Waddengebied 2018 en verder
Masterplan Waterfront Dokkum (2011)
Merk Fryslân: Strategisch Marketingplan 2015-2018
Zwerven door Fryslân: Plan van Aanpak Integrale Toeristische Basisinfrastructuur Fryslân (2015)
Toeristische ontwikkeling en ontsluiting Wetterwâlden-Bûtenfjild
Toeristisch programma Friese Wadden: Horizon 2013-2020
Toeristisch programma Friese Wadden: Horizon 2013-2020; Projectenboek

Nr	Onderwerp reguliere activiteiten
404	<i>Een betere uitstraling als aantrekkelijke en gastvrije gemeenten om te recreëren en te verblijven</i>
	Het op peil houden en versterken van de recreatieve en toeristische infrastructuur (water en land)
	Marketing en gastheerschap van de regio (via subsidie Stichting Regiomarketing en Toerisme)
	Harmonisatie van regelgeving binnen de Noordoost-Friese gemeenten op het gebied van recreatie en toerisme
	Beoordelen, verlenen en vaststellen van subsidies op het gebied van recreatie en toerisme
	Het houden van overleggen met stakeholders en het afleggen van bedrijfsbezoeken
	Ondersteunen van recreatieve en toeristische ondernemers bij het realiseren van hun plannen
	Advisering over recreatieve en toeristische vraagstukken

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
Marrekrite	De Marrekrite behartigt binnen de opgedragen taken de gemeenschappelijke belangen van de colleges, met als doel een evenwichtige en gecoördineerde ontwikkeling van de recreatie in de provincie Fryslân, rekening houdende met de belangen van natuur en landschap.
IJswegencentrale Oostergo	Opgericht met als doel het organiseren van schaats-tochten in de regio bij voldoende ijsdikte

Overzicht baten en lasten 2021 Programma 4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2021	Begroting na wijziging	Wijziging 2 ^e rapportage	Begroting na 2 ^e rapportage
Baten	107	1.082	-38	1.045
Lasten	-770	-1.834	40	-1.794
Saldo baten en lasten	-663	-752	3	-750
Toevoegingen aan reserves	-77	-222	0	-222
Onttrekkingen aan reserves	221	436	10	446
Geraamd resultaat	-518	-538	13	-526

Toelichting op de wijzigingen Programma 4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 2 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Baten		
Toeristische ontwikkeling en ontsluiting Wetterwâlden-Bûtenfjild	-38	I
De kosten voor het deelproject 'Electrisch (er)varen' vallen lager uit dan begroot, waardoor de bijdrage van de Provincie en de gemeente Tytsjerksteradiel ook lager uitvallen dan begroot.		
Totaal baten	-38	
Lasten		
Toeristische ontwikkeling en ontsluiting Wetterwâlden-Bûtenfjild	50	I
De kosten voor het deelproject 'Electrisch (er)varen' vallen lager uit dan begroot.		
Overig	-10	I
Afwijkingen kleiner dan € 25.000.		
Totaal lasten	40	
Toevoegingen aan reserves		
Geen toevoegingen aan reserves.	0	
Totaal toevoegingen aan reserves	0	

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 2 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Onttrekkingen aan reserves		
Voorziening Waterwegen	10	I
De nota kapitaalgoederen is opnieuw doorgerekend. Hierbij is voor het onderdeel waterwegen een voorziening gevormd. Om deze voorziening te vormen is een eenmalige storting van € 10.000 benodigd.		
Totaal onttrekkingen aan reserves	10	
Totaal saldo wijzigingen	13	

Programma 5: Wenjen en Omjouwing

Waar gaat programma 5 'Wenjen en Omjouwing' over?

Programmaportefeuillehouder : G. Wiersma

Inleiding

Dantumadiel wil investeren in de toekomst. Dat vraagt aandacht voor duurzaamheid, leefbaarheid, de leefomgeving en de inwoners in al hun behoeften. Dantumadiel wil inzetten op ruimtelijke en sociale kwaliteit. Wonen is een eerste levensbehoefte. De overheid, de gemeente niet in de laatste plaats, heeft en houdt onvermijdelijk een grote invloed op het voorzien in die behoefte. Het zal de komende periode een prominent onderwerp van aandacht zijn. Door krimp en veranderde woonbehoeften is de vraag veranderd. Het aanbod is daar nog onvoldoende op aangepast. De komende jaren wordt het belangrijk om dat te verbeteren. Iedereen moet goed, duurzaam en passend, waar mogelijk levensloop- en toekomstbestendig, in zijn woonbehoefte kunnen voorzien. We willen inwoners vasthouden en mogelijk zelfs nieuwe inwoners aantrekken. Dat vergt durf, creativiteit en het gebruik maken van alle conventionele en innovatieve middelen.

Een belangrijke opgave voor de komende periode is ook om onze lokale samenleving duurzamer te maken. We willen daar als gemeente zelf het goede voorbeeld in geven door de energiebehoefte van gemeentelijke gebouwen te verminderen. De inwoners, bedrijven en instellingen moeten bewust worden gemaakt van de noodzaak tot verduurzaming en de mogelijkheden daartoe. De circulaire economie heeft de toekomst. We willen dat ook bij de afvalverwerking gaan toepassen.

Ruimtelijke kwaliteit vraagt naast ecologie, economie, sociaal-ruimtelijke aspecten ook aandacht voor onze gebouwde omgeving. We willen graag behouden wat waardevol is en de eigenheid en identiteit van onze dorpen meebepaalt. Tegelijk willen we de inwoners ruimte geven om aan die eigenheid vorm te geven door minder regelend op te treden.

Hoofddoelstelling:

Behouden en versterken van een aantrekkelijke woon-, werk- en leefomgeving:

- Duurzaam;
- Toekomstgerichte;
- Schoon;
- veilig.

Kerdoelstellingen:

De hoofddoelstelling is nader uitgewerkt naar kerndoelstellingen die hieronder per onderwerp worden beschreven.

Onderwerp: **Wonen**

Kerdoel

501 Het verbeteren van toekomstgericht wonen, waarbij alle doelgroepen op de woningmarkt hun woonwensen kunnen realiseren

Speerpunten:

- Match op de woningmarkt;
- Vraaggerichtheid en daar snel op kunnen inspelen;
- Bediening van doelgroepen;
- Inspelen op demografische ontwikkelingen.

Onderwerp: **Duurzaamheid**

Kerdoel

502 In 2030 is Noordoost Fryslân een regio die volhoudbaar voorziet in haar behoefte qua energie, voedsel, producten en diensten

Waar gaat programma 5 'Wenjen en Omjowwing' over?

Speerpunten:

- Voorbeeldgedrag;
- Gedragsbeïnvloeding;
- Ondersteuning minder draagkrachtigen;
- Verduurzaming energieproductie;
- Duurzaamheid in de fysieke leefomgeving.

Onderwerp: **Ruimtelijke kwaliteit/ro/bouwen**

Kerdoel

503.1 De cultuurhistorische waarden worden beter beschermd.

Speerpunten:

- Focus op integrale benadering ruimtelijke kwaliteit;
- Nadrukkelijker koppeling ruimtelijke kwaliteit en leefbaarheid;
- Wegnemen kwaliteitsverstoringen;
- Behoud en versterking gebiedseigen kwaliteiten.

Kerdoel

503.2 De gemeente heeft vertrouwen in haar inwoners op het gebied van ruimtelijke kwaliteit.

Speerpunten:

- Vergunningen beleidsarm;
- Deregulering;
- Optimaliseren van regelgeving met duidelijker kaders en meer vertrouwen in inwoners.

Onderwerp: **Afval**

Kerdoel

504 Meer toepassen van de uitgangspunten van de circulaire economie.

Speerpunt:

- Het sluiten van grondstofketens, door gebruik te maken van hernieuwbare grondstoffen en door de grondstoffen, onderdelen en producten te hergebruiken.
- Het beter scheiden van afval om de circulariteit te vergroten.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
501	Het verbeteren van toekomstbestendig wonen, waarbij alle doelgroepen op de woningmarkt hun woonwensen kunnen realiseren			
	De aansluiting van het woningaanbod op de kwalitatieve vraag is verbeterd met 20% op de woningmarktmonitor.	Woningaanbod voldoet aan kwalitatieve vraag.		Er is er nog steeds sprake van een capaciteitskrapte. Via Prima-vera en project SPA wordt dit inzichtelijk gemaakt. Er wordt inzet op gepleegd in lijn met het vast te stellen Woonprogramma.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
		Aanpak verrommeling en verpaupering dorpen (huur- en koopwoningen) in samenwerking met Thús Wonen en gebiedsteams.		De persoonlijke benadering wordt voortgezet, maar kan enige vertraging oplopen door de Coronamaatregelen. Het is inmiddels een kwestie van going concern, maar ook als actiepunt opgenomen in de Woonvisie. Vermelding verdient wel dat de melkfabriek op de Achterwei te Damwâld momenteel wordt opgeruimd.
		Uitvoeren herstructureringsprojecten.		Dit verloopt volgens schema.
		Uniformeren afspraken herstructurering gemeenten en corporaties.		
		Uitrol Dom 2-projecten: verbetering particuliere woningvoorraad.		De DOM's zijn in nauwe afstemming met de gemeente en andere overheden aan de slag met het ontwikkelen en uitvoeren van hun plannen.
		Activiteiten regionale agenda wonen (ANNO).		De Beleidsvisie Wonen is inmiddels vastgesteld. Er is in ANNO-verband een aanvraag voorbereid voor een bijdrage uit het Volkshuisvestingsfonds, maar deze is afgewezen door het Ministerie. Er wordt gewacht op de uitkomst van het bezwaar. In oktober is er een vervolgoverleg met de Provincie. De Woonagenda van het college is op 9 juni met de raad gedeeld.
		Actualiseren Woonbeleid (i.s.m. harmonisatietraject).		Woonvisie is in Dantumadiel op 26 januari 2021 door de Raad vastgesteld.
		Monitoren woningvoorraad, o.a. realisatie plannen en leegstand.		Er is in ANNO-verband een monitor in voorbereiding en ook provincie breed wordt de monitor ontwikkeld.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
		Periodiek overleg met stakeholders woningmarkt (Platform).		Het proces om te komen tot een (regionaal) Platform is een uitwerking van de Woonvisie. Concrete uitwerking wordt meegenomen in de Woonagenda / uitvoeringsagenda Woonvisie.
		Inspelen op demografische ontwikkelingen met aandacht voor alle doelgroepen op de woningmarkt. O.a. door actief in te spelen op innovatie en met grondzaken ontwikkelen van een kavelstrategie en leveren van maatwerk.		De nieuwe Nota Grondbeleid bevat weliswaar een vergroot instrumentarium, maar er is nog geen sprake geweest van het leveren van maatwerk voor doelgroepen met bijv. kavelstrategie. Met de nieuwe Woonvisie is dat beter mogelijk. Daarin is een aanzet gemaakt, wat een uitwerking moet krijgen in het uitvoeringsprogramma.
		Promotie van en stimuleren van toekomstbestendig wonen door faciliteren en stimuleren van vernieuwende woonconcepten.		Dit is een onderdeel van het uitvoeringsprogramma. Daarmee wordt het going concern. Met de provincie tijd nodig gehad om tot overeenstemming te komen.
		Samen met de stakeholders op de woningmarkt actief inzetten op verduurzaming van de woningvoorraad.		Verduurzaming is onderdeel van de Woonvisie en de jaarlijkse afspraken met de corporaties. Binnen ANNO bespreken we de instelling van een transitiefonds vanuit krimp-middelen. Zie ook bij sloopstimuleringsregeling verderop. Daarnaast doen we een aanvraag voor een bijdrage uit het Volkshuisvestingsfonds om op dit vlak de komende tien jaar een flinke slag te slaan.
		Ontwikkelen van nieuwe vormen van planontwikkeling en innovatieve kavelstrategie: flexibel en duurzaam maatwerk per dorp (zowel grote als kleine dorpen) met brede spreiding: in prijsklasse, voor starters, senioren, sociaal en privaat.		Deze actie is opgenomen in het Woonprogramma, waarin de woningbouw-programmering integraal is vastgelegd. Bij sommige projecten wordt hier al aan gewerkt. Bijvoorbeeld Prikkebosk.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
		Ontwikkelen van extra mogelijkheden voor starters, senioren en mensen met een kleine beurs (erfpacht, stimuleren leningen voor levensloopbestendigheid en duurzaamheid, blijvers leningen) met flexibiliteit en maatwerk per dorp.		Het instrumentarium daarvoor is aan de raad voorgelegd. Aantal projecten zit in voorbereiding. Door capaciteitsproblemen is de uitvoering vertraagd.
		Promotie levensloopbestendig wonen.		Dit is onderdeel van de eerder aangehaalde uitvoeringsagenda.
502	In 2030 is het noordoosten van Fryslân een regio die volhoudbaar voorziet in haar behoefte qua energie, voedsel, producten en diensten			
	De Gemeente Dantumadiel voorziet voor haar eigen gebouwen in 2022/23 voor 20% op duurzame wijze in haar eigen energiebehoefte.	Meer toepassen van de uitgangspunten van circulaire economie.		Het college heeft in april jl. besloten dat verbruikte elektriciteit en gas in 2021 en 2022 groen worden ingekocht. De raad heeft in maart '21 de ambitie vastgesteld om in 2030 70% van de benodigde elektriciteit op een duurzame wijze op te wekken. De geschatte verbruiken van de gemeentelijke gebouwen zijn 587.650 kWh daarvan wordt circa 220.000 kWh opgewekt door zonnepanelen, deze liggen op de gebouwen van het gemeentehuis en de werf aan de Moarrewei. Hiermee wordt de 20% dus wel gehaald.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
	Energieconsumenten zijn zich bewuster van hun energiegebruik en de consequenties voor milieu en samenleving, en zijn gemotiveerd tot duurzaam energiegebruik en besparing.	Er worden gerichte projecten opgezet.		Eind dit jaar stelt de gemeente de Transitievisie Warmte (TVW) vast, waarin in kaart wordt gebracht hoe Dantumadiel aardgasvrij kan worden. Het energieloket voor inwoners wordt meer onder de aandacht gebracht en ook de pilot in Driezum is hier een voorbeeld van. Energiecoöperaties worden gefaciliteerd. Daarnaast is de RREW-subsidie toegelikt. 1800 minima huishoudens zullen worden bereikt met een energiebespaarbox. Ook energie coaching maakt onderdeel uit van dit project.
		Er wordt een communicatieprogramma opgezet.		De raad wordt via een raadsbrief in 2021 geïnformeerd worden over de communicatieaanpak.
		Project "NOF als energieleverancier" van KennislabNOF.		Het KennisLabNOF wil in samenspraak met Driezum starten met een Fjildlab. De Greendeal subsidie is niet verstrekt, de zoektocht naar aanvullende middelen is gaande.
	Door voorbeeldgedrag van bestuur en apparaat over het volledige spectrum van duurzaamheid wordt de lokale samenleving tot duurzamer gedrag aangezet.	Energiecoalities worden gefaciliteerd.		Er is een energiecoöperatie in Feanwâlden. Verder zijn er initiatieven in de Westereen en Driezum. Daar waar nodig worden deze initiatieven ondersteund.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
		<p>Het gemeentelijk inkoopbeleid wordt aangepast. Circulair inkopen en uitbesteden van diensten en projecten wordt de norm waarvan niet wordt afgeweken, tenzij het evident niet mogelijk is.</p>		<p>In de aanbesteding van de elektrotechnische en werktuigbouwkundige installaties is circulariteit en duurzaamheid ook opgenomen. Circulair inkopen is inmiddels de norm als bedoeld. Er zal in de loop van september een advies aan het college worden aangeboden met het voorstel de ambities van de provinciale werkgroep Fryslân koopt circulair te onderschrijven dit is 25% circulair inkopen per 2025, 75% in 2030 en 100% in 2035</p>
		<p>Er wordt klimaatadaptatiebeleid opgesteld.</p>		<p>Het rioleringsplan moet een belangrijke bijdrage leveren aan de klimaatadaptatie. De voorbereiding daarvan is in volle gang. Zie ook programma 6.</p>
	<p>Het scheidingspercentage van het huishoudelijk afval wordt verhoogd, conform het nog vast te stellen grondstoffenplan.</p>	<p>Het onttrekken van grondstoffen uit afval wordt geoptimaliseerd</p>		<p>Het scheidingspercentage is 75%. Daarmee wordt voldaan aan de landelijke doelstelling. Het scheidingspercentage wordt gerealiseerd door scheiding aan de bron van verschillende grondstoffen door de inzameling van de eigen dienst aangevuld met de grondstoffen die door Omrin worden verkregen door nascheiding van het restafval.</p>
		<p>Het onttrekken van energie uit (groen)afval (biomassa) wordt bevorderd en geoptimaliseerd.</p>		<p>Omrin vergist organisch materiaal uit het restafval. Hiervan wordt biogas geproduceerd. Hierop rijdt het eigen wagenpark van Omrin. Het restant wordt op het netwerk gezet en worden huishoudens van gas voorzien.</p>
	<p>De biodiversiteit wordt verbeterd.</p>	<p>Met provincie en wetterskip wordt samengewerkt i.h.k.v. projecten onder de klimaatparaplu.</p>		<p>De klimaatparaplu is er.</p>

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
		Er wordt een biodiversiteitsplan opgesteld om de ingezette lijn van bio diversificatie verder door te trekken.		Het opzetten van een plan als basis voor een biodiversiteitsagenda neemt meer tijd dan verwacht in beslag. De opzet van een biodiversiteitsagenda wordt in 2022 afgerond. Er wordt aansluiting gezocht bij de provincie al dan niet in ANNO-verband. Voor het ecologisch bermonderhoud is al wel een plan gemaakt wat in 2021 naar een onderhoudsbestek wordt vertaald.
		De noodzaak van biodiversiteit wordt in het onderwijs opgenomen door projecten vanuit NME De Klyster.		NME Centrum De Klyster heeft biodiversiteit opgenomen in het aanbod voor het basisonderwijs.
		Er worden afspraken gemaakt met boeren over landschapsbeheer, verkeersveiligheid, vergroten biodiversiteit, klimaatadaptatie, Circulaire Economie, energiebesparing en fossielvrije energie.		Continu proces; samenwerking met o.a. NFW Themagroep Natuur&Landschap. Overleg vindt 4x per jaar plaats.
	Het certificaat fair trade blijft behouden en bedrijven en organisaties in de gemeente worden gestimuleerd hieraan mee te doen.	Het inkoopbeleid wordt passend gemaakt bij het campagne criterium voor "fair trade"-inkoop.		In 2020 is nieuw inkoopbeleid vastgesteld waarin duurzaamheid, circulariteit en eerlijke handel is opgenomen.
		Er wordt een boomplantdag georganiseerd, indien mogelijk samen met de Klyster.		Dit jaar wordt weer een boomplantdag georganiseerd.
503.1	De cultuurhistorische waarden worden beter beschermd.			
	Herstructurerings- en transformatiegebieden zijn in 2019 geïnventariseerd, geprioriteerd en daarvan wordt jaarlijks 10 % aangepakt.	Er wordt een structuurvisie bebouwde gebieden met een uitvoeringsprogramma en prioriteitenlijst van ruimtelijke projecten opgesteld.		Deze opgave is in de Woonvisie geadresseerd en wordt opgevoerd in het uitvoeringsprogramma. In de voortgangsrapportage van de woonagenda uit de woonvisie in oktober en november, zal de actuele voortgang worden vermeld aan de raad.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
	Woningen en gebouwen die langer leeg hebben gestaan dan 10 jaar, waarvoor geen zicht is op herinvulling, zijn herbestemd.	Inventarisatie leegstaande woningen en gebouwen en inventarisatie leegstandsduur en ruimtelijke kwaliteitswaarde.		In verband met de financiële situatie en gebrek aan capaciteit wordt realisatie niet meer verwacht binnen de lopende raadsperiode, Mogelijk dat door middel van het Volkshuisvestingsfonds nog een oplossing gevonden wordt.
	De ruimtelijke kwaliteit van de woonomgeving is verbeterd met 5 % op de leefbarometer.	Alle na 1-1-2019 in voorbereiding te nemen projecten in de fysieke leefomgeving worden voorzien van paragraaf ruimtelijke kwaliteit.		Vanaf vorig jaar is hier verder uitvoering aan gegeven. Het wordt in toenemende mate vanzelfsprekender om dit te doen. De visievorming bevordert dat. De omgevingsvisie is na vaststelling door de raad het kader.
		Opstellen van prioriteitenlijst op basis van sloopurgentie.		In verband met de financiële situatie en herziening van prioriteiten wordt realisatie niet meer verwacht binnen de lopende raadsperiode, maar onderzocht wordt of met behulp van het Volkshuisvestingsfonds toch aan de oplossing van het probleem kan worden gewerkt.
		Opstellen sloopstimuleringsregeling.		In verband met de financiële situatie en herziening van prioriteiten wordt realisatie niet meer verwacht binnen de lopende raadsperiode. In voorkomende gevallen leveren we zo goed mogelijk maatwerk. Als we een positieve beschikking krijgen op een eventuele aanvraag voor een bijdrage uit het Volkshuisvestingsfonds kan deze actie wellicht alsnog worden opgepakt.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
		De DOM's worden ingezet bij de verbetering van zowel leefbaarheid als ruimtelijke kwaliteit van de dorpen in brede betekenis.		DOM Broeksterwâld is in de eerste helft van 2021 met een plan voor herinrichting van de Brink gekomen, wat door het College positief is ontvangen. Rinsumageast heeft een eigen woonvisie opgeleverd. Op basis daarvan gaan we de verdere gesprekken aan om in het bestemmingsplan woningbouw mogelijk te maken.
		Plannen toetsen aan bijdrage aan duurzaam landschap.		Het onderwerp heeft in de planbeoordeling in toenemende mate de aandacht. De inbedding in processen van het going concern vordert gestaag. Overigens is dit facet ook meegenomen in het bestemmingsplan buitengebied.
	Er wordt beleid ontwikkeld voor het behoud van beschermingswaardige gebouwen en structuren. Samen met de dorpen worden hiervoor de prioriteiten bepaald.	Beschermswaardige gebouwen in beeld brengen en samen met dorpen prioriteiten bepalen.		Er is een voorstudie naar het begrip dorpsbiografieën gedaan. Dit is in deze periode niet meer haalbaar.
		Opstellen van ruimtelijke kwaliteitskaarten per kern.		Door een latere invoeringsdatum van de omgevingswet, is er ook een langere periode gepland voor een kwalitatief goede omgevingsvisie. Deze kent nog niet het detailniveau waarbij er sprake is over kwaliteitskaarten. Het ligt in de lijn der verwachtingen dat dit wel gaat gebeuren.
		Maken PvA voor opstellen dorpsbiografieën.		De dorpsbiografieën worden niet ontwikkeld.
		Bij ruimtelijk beleid, ruimtelijke planontwikkeling en beoordeling van ingediende plannen wordt in alle gevallen kennis over cultureel erfgoed ingeschakeld.		Dit is inmiddels de gangbare praktijk en dus going concern.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
		Bij karakteristieke panden en monumenten wordt tijdens bouwwerkzaamheden altijd tussentijds gecontroleerd.		Dit is inmiddels de gangbare praktijk en dus going concern.
503.2	De gemeente heeft vertrouwen in haar inwoners op het gebied van ruimtelijke kwaliteit.			
	Welstandsbeleid wordt herzien.	Er wordt beleid ontwikkeld om de kwaliteit van de woonomgeving te verhogen en inwoners te faciliteren bij het ontwikkelen van bouwplannen.		Het basiskader hiervoor wordt als facet opgenomen in de gemeentelijke omgevingsvisie die in voorbereiding is genomen. De vorderingen verlopen echter weinig voorspoedig.

Onderwerp beleidsdocumenten
<i>Wonen</i>
Beleidsvisie wonen
Prestatieafspraken
<i>Duurzaamheid</i>
Energietransitie ANNO Uitvoeringsprogramma 2017-2020
<i>Ruimtelijke kwaliteit / RO / bouwen</i>
Structuurvisies binnen DDFK
Structuurvisie bundelingsgebied Regiostad Dokkum
Binnenstadvisie Dokkum
Beeldkwaliteitsplannen
Welstandsnota

Onderwerp reguliere activiteiten
<i>Wonen</i>
Woningbouwprogrammering
Voorbereiden prestatieafspraken woningbouwcorporaties
Adviseren in ruimtelijke processen en procedures
Subsidieadviezen
Adviseren bij herstructureringsopgaven
<i>Duurzaamheid</i>
Adviseren andere disciplines
<i>Ruimtelijke kwaliteit / RO / bouwen</i>
Eigen gemeentelijke ruimtelijke opgaven begeleiden
Ruimtelijk adviseren in vergunningprocedures
Opstellen ruimtelijke onderbouwingen
Begeleiden ontheffings- en bestemmingsplanprocedures

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing (FUMO)	De FUMO is de Friese vertaling van de landelijk in te stellen Regionale Uitvoeringsdiensten (RUD's). Doel is kwaliteitsverbetering en verhoging van de efficiency van de uitvoering van wettelijke milieutaken van gemeenten en provincies.

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
Welstandszorg Hûs en Hiem	Het voorzien van de gemeenten in de welstandsadviesering als bedoeld in de Woningwet en advisering over toepassing van de Monumentenwet.

Overzicht baten en lasten 2021 Programma 5: Wenjen en Omjouwing

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2021	Begroting na wijziging	Wijziging 2 ^e rapportage	Begroting na 2 ^e rapportage
Baten	2.638	2.851	-179	2.672
Lasten	-3.314	-3.616	-2	-3.618
Saldo baten en lasten	-677	-765	-181	-946
Toevoegingen aan reserves	0	-136	0	-136
Onttrekkingen aan reserves	138	386	95	481
Geraamd resultaat	-538	-514	-86	-600

Toelichting op de wijzigingen Programma 5: Wenjen en Omjouwing

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 2 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Baten		
Oud papier	-20	I
De kosten en de opbrengsten van het oud papier worden verrekend met elkaar. Hierdoor ontstaat een nadeel op de opbrengsten voor oud papier. De kosten van oud papier vallen flink lager uit, waardoor per saldo een voordeel van € 99.000 ontstaat. In de begroting 2022 is rekening gehouden met de structurele effecten van afval, vandaar een incidenteel effect in de rapportage.		
Huishoudelijk afval	-39	I
De totale kosten van oud papier, huishoudelijk afval en groente, fruit en tuinafval vallen lager uit dan begroot. Dit voordeel betekent een lagere onttrekking uit de voorziening huishoudelijk afval. In de begroting 2022 is rekening gehouden met de structurele effecten van afval, vandaar incidenteel effect in de rapportage.		
Duurzaamheid	-70	I
De kosten die gemaakt worden voor de regeling 'Reductie energiegebruik woningen', worden voornamelijk in 2022 gemaakt. Hierdoor schuift € 70.000 aan kosten en opbrengsten door naar 2022. Per saldo is dit budgetneutraal.		
Leges vergunningverlening	-50	I
De verwachte opbrengst voor de leges vergunningverlening valt in 2021 lager uit omdat de gemiddelde bouwsom per aanvraag lager is dan vorige jaren. In de begroting 2022 is rekening gehouden met de structurele effecten.		
Totaal baten	-179	I

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 2 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Lasten		
Oud papier	119	
De kosten en de opbrengsten van het oud papier worden verrekend met elkaar. Vanwege de stijging van de opbrengsten van oud papier, ontstaat er hierdoor een voordeel op de kosten voor oud papier. In de begroting 2022 is rekening gehouden met de structurele effecten van afval, vandaar een incidenteel effect in de rapportage.		
Huishoudelijk afval	-39	
Vanwege meer inzameling van huishoudelijk afval, vallen de kosten hoger uit dan begroot. In de begroting 2022 is rekening gehouden met de structurele effecten van afval, vandaar een incidenteel effect in de rapportage.		
Duurzaamheid	70	
De kosten die gemaakt worden voor de regeling 'Reductie energiegebruik woningen', worden voornamelijk in 2022 gemaakt. Hierdoor schuift € 70.000 aan kosten en opbrengsten door naar 2022. Per saldo is dit budgetneutraal.		
Duurzaamheid	-95	
In de decembercirculaire 2019 is geld vrijgemaakt voor de transitievisie warmte, energieloketten en klimaataanpak op wijkniveau. Hiervan komt € 95.000 beschikbaar in 2021 en € 65.000 in 2022. Dit wordt verrekend met de Algemene reserve. Per saldo is dit budgetneutraal.		
Overig	-57	
Afwijkingen kleiner dan € 25.000.		
Totaal lasten	-2	
Toevoegingen aan reserves		
Geen toevoegingen.		
Totaal toevoegingen aan reserves	0	
Onttrekkingen aan reserves		
Algemene reserve	95	
In de decembercirculaire 2019 is geld vrijgemaakt voor de transitievisie warmte, energieloketten en klimaataanpak op wijkniveau. Hiervan komt € 95.000 beschikbaar in 2021 en € 65.000 in 2022. Per saldo is dit budgetneutraal.		
Totaal onttrekkingen aan reserves	95	
Totaal saldo wijzigingen	-86	

Programma 6: Iepenbiere Romte

Waar gaat programma 6 'Iepenbiere Romte' over?

Programmaportefeuillehouder : K. Wielstra, G. Wiersma
Programmaregisseur : J. Talma
Programmamanager : G. van Oudenaarden

Inleiding

Het beheer van de openbare ruimte is van oudsher een belangrijke kerntaak van de gemeente. Voor het welbevinden van zowel onze inwoners als andere gebruikers, is het van belang dat er wordt gezorgd voor een goed onderhouden, leefbare, duurzaam ingerichte, veilige en gezonde openbare ruimte.

Een onderdeel van de openbare ruimte betreft de riolering. Het beleid en de ontwikkelingen op het gebied van riolering worden in 2020 vastgelegd in het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP). Het is een beleidsmatig en financieel document over de gemeentelijke watertaken en een hulpmiddel om goede beleidsafwegingen te maken op het terrein van de zorgplicht voor afvalwater, hemelwater en grondwater in relatie tot de bescherming van de bodem- en waterkwaliteit.

De kwaliteit van de openbare ruimte dient doelmatig beheerd te worden. Er dient een kwaliteitsniveau te worden vastgesteld voor alle kapitaalgoederen, waarbij voldoende bijbehorende middelen beschikbaar worden gesteld voor beheer, dagelijks onderhoud, planmatig onderhoud en vervangingen om zodoende het beheer planmatig te kunnen uitvoeren. Daarnaast verlangt de provincie dat gemeenten hun kapitaalgoederenbeheer op orde hebben.

Duurzaamheid is een breed begrip dat ook bij de inrichting van de openbare ruimte een rol speelt. De gemeente is als opdrachtgever nadrukkelijk aan zet om de duurzaamheidsdoelstellingen mee te nemen in de aanbesteding, uitvoering en beheer.

In dit programma wordt ook aandacht besteed aan het onderwerp verkeer en mobiliteit. We zetten ons in voor een veilige, aantrekkelijke, gezonde en duurzame bereikbaarheid van alle mogelijke bestemmingen voor bewoners, ondernemers en gasten van onze gemeente. In grote lijn gaan de doelstellingen over de verkeersstructuur en over verkeersveiligheid.

Hoofddoelstelling:

Zorgen voor een goed onderhouden, leefbare, duurzaam ingerichte veilige en gezonde openbare ruimte voor onze inwoners en andere gebruikers.

Kerdoelstellingen:

De hoofddoelstelling is nader uitgewerkt naar kerndoelstellingen die hieronder per onderwerp worden beschreven.

Onderwerp: Het realiseren van toekomstbestendige rioolsystemen

Kerdoel

601 Het realiseren van toekomstbestendige rioolsystemen

Speerpunten:

- Bestaande openbare ruimte meer klimaat robuust inrichten.
- Nieuwe openbare ruimte meer klimaat robuust inrichten.
- Inwoners meer waterbewust maken.

Onderwerp: Instandhouden c.q. realiseren van de vastgestelde onderhoudskwaliteit van de openbare ruimte

Kerdoel

602 Instandhouden c.q. realiseren van de vastgestelde onderhoudskwaliteit van de openbare ruimte.

Waar gaat programma 6 'lepenbiere Romte' over?

Speerpunten:

- In de gemeente Dantumadiel worden voor het beheer van kapitaalgoederen separaat kwaliteitsniveaus vastgesteld.

Onderwerp: Duurzame inrichting openbare ruimte

Kerdoel

Realiseren van een duurzame inrichting van de openbare ruimte.

Speerpunten:

- In Dantumadiel is er sprake van een gezond, aantrekkelijk en duurzame openbare ruimte.

Onderwerp: Verkeer/mobiliteit

Kerdoel

604 Het verkeerssysteem is doelmatig, aantrekkelijk en veilig en voldoet aan de behoefte van verkeersdeelnemers.

Speerpunten:

- doorgaande verbetering van de verkeersveiligheid in afstemming met de bereikbaarheid;
- verknopen fiets-, openbaar vervoer- en autonetwerk (ketenmobiliteit);
- fiets als gezond en duurzaam alternatief;
- bewustwording d.m.v. verkeerseducatie.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
601	Het beter functioneren van riolsystemen			
	Bestaande openbare ruimte meer klimaat robuust inrichten.	Opstellen van factsheets voor de grootste overlast locaties. Daarmee leggen we vast om welke gebieden het gaat, welke oplossingsrichting kan worden gekozen en wat globaal de kosten zijn. Bij herstructurering en reconstructies o.i.d. kunnen deze factsheets gebruik worden om de overlastlocatie op te lossen.		De klimaatstresstest geeft een goed beeld van de problematiek. Zie www.frieseklimaatlas.nl
	Nieuwe openbare ruimte meer klimaat robuust inrichten.	In ruimtelijke plannen moet ruimte voor berging en afvoer van hemelwater worden gereserveerd. In nieuwe stedenbouwkundige ontwerpen moet klimaatontwikkeling worden meegenomen, zowel in gemeentelijke plannen als die van ontwikkelaars/woningcorporaties.		Het mee nemen van klimaatmaatregelen wordt bij de ontwikkelingen van nieuwe plannen (door gemeente zelf) meegenomen. Hierbij speelt het handboek ook een belangrijke rol.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
	Inwoners meer waterbewust maken.	Voorlichting en communicatie voor inwoners.		In het, in 2020 ondertekende, Fries Bestuursakkoord Waterketen en Klimaatadaptatie is een onderdeel opgenomen over voorlichting en communicatie daar wordt gebruik van gemaakt. De overige communicatie rondom klimaatadaptatie is opgenomen in het vGRP, dat vertraging heeft opgelopen (zie boven).
602	Instandhouden c.q. realiseren van de vastgestelde onderhoudskwaliteit van de openbare ruimte.			
	Het beter op orde brengen van het kapitaalgoederenbeheer.	Herzien van de volgende plannen van de kapitaalgoederen: Onderhoud kunstwerken Onderhoud gebouwen Watergangen (baggerplan).		Beheer en beleidsplannen, alle zes typen kapitaalgoederen zijn vastgesteld en in de begroting van 2022 is een aansluiting gemaakt tussen benodigde financiën en beleid.
	Het verbeteren van het kwaliteitsniveau van de kapitaalgoederen.	Wegwerken achterstallig onderhoud van stedelijk water conform bestuurlijk ondertekende Overeenkomst Stedelijk Water met Wetterskip voor 2025.		Nieuw beleid/beheerplan waterlopen is vastgesteld. Vanaf 2022 wordt hier uitvoering aan gegeven.
		Uitvoeren groot onderhoud/vervanging bruggen, conform onderzoek onderhoudstoestand bruggen. Brug in Butenfjild bij De Omleiding; deze kan met een tijdelijke maatregel verstevigd worden. Brug in Butenfjild VW0009A; brug vervangen voor een duiker. Plattebrêge (trekvaart) brug vervangen voor een duiker. Brug in Butenfjild (Tienewei) brug vervangen voor een duiker.		De planning voor groot onderhoud/vervanging bruggen is als volgt: <ul style="list-style-type: none"> • Brug in Butenfjild bij De Omleiding; deze kan met een tijdelijke maatregel verstevigd worden: dit is in voorbereiding • Brug in Butenfjild VW0009A; brug vervangen voor een duiker: dit is in voorbereiding • Plattebrêge (trekvaart) brug vervangen voor een duiker: 2022 Brug in Butenfjild (Tienewei) brug vervangen voor een duiker: 2023

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
	Inwoners meer betrekken bij (het onderhoud) van de openbare ruimte.	Eénmaal per jaar overleg organiseren tussen werkleiders en dorpsbelangen over beheer openbare ruimte.		Er is laagdrempelig en frequent contact tussen Dorpsbelangen en werkleiders. Bovendien is er sprake van geplande dorpsrondes.
	Een leefomgeving met minder zwerfafval en onkruid in openbaar gebied.	Continueren en waar mogelijk optimaliseren van onkruidbestrijding op verhardingen. Betreft taakstellend budget.		Het college heeft geconstateerd dat er een achterstand is ontstaan en besloten tot een inhaalslag. Daarnaast zijn we met Dokwerk in gesprek over rolneming bij de onkruidbestrijding.
603	Realiseren van een duurzame inrichting van de openbare ruimte.			
	Vergroten van de biodiversiteit	Stimulering initiatieven biodiversiteit		Verschillende initiatieven zijn ondersteund zoals initiatief exotenbestrijding door vrijwilligers en het initiatief Natuurlijk Ferskaat.
Boomziekten: vervanging bomen			Als gevolg van de Essentaksterfte moeten er bomen vervangen worden. De bomen wordt geleverd door de Iepenwacht; er is geen budget beschikbaar in de begroting voor het rooien en aanplanten. Maar dit is geen probleem. Het gaat in het regulier onderhoud mee. En niet alle bomen worden vervangen.	
Exotenbestrijding			Provincie breed vindt een oriëntatie plaats over hoe de exotenbestrijding gezamenlijk vorm kan worden gegeven. Bestrijding van exoten is wettelijk verplicht. Er is geen structureel budget voor bestrijding van invasieve exoten. Bij overlast en gevaar vindt bestrijding plaats, dit zal dan tot budgetoverschrijdingen leiden. Het in beeld brengen van exoten vindt inmiddels plaats d.m.v. een app. Ook worden vrijwilligers gefaciliteerd en ondersteund.	

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
	Meer gebruik van onderhoudsvriendelijke duurzame materialen.	Natuurvriendelijke oevers toepassen waar dat mogelijk is. Meer hergebruik van materialen.		Dit wordt uitgevoerd.
	Kapitaalgoederen duurzamer onderhouden, levensduur verlengen.	Plan maken voor omvorming fietspaden van elementen, asfalt of schelpen, die frequent onderhoud behoeven, naar een duurzame betonverharding. Dit projectmatig uitvoeren als er subsidie beschikbaar is en indien de structurele last op onderhoud daarmee kan worden verlaagd.		Wanneer deze werkzaamheden zijn te koppelen aan groot onderhoud worden deze meegenomen in uitvoeringsplannen (met PPN). Planmatige aanpak, met een toeristische visie, zal later plaatsvinden.
		Plan maken voor omvorming van openbare ruimte waardoor duurzamer beheer mogelijk is (budgetverhoging eenmalige omvorming).		Wanneer deze werkzaamheden zijn te koppelen aan groot onderhoud worden deze meegenomen in uitvoeringsplannen (met PPN). Een inventarisatie en prioritering vindt nog plaats.
	Opwaarderen van de kwaliteit openbare ruimte.	Herinrichting van wegen, die aan onderhoud toe zijn en de inrichting niet meer voldoet. (vervangingsinvestering). De volgende projecten worden in 2021 uitgevoerd: <ul style="list-style-type: none"> • Dammeloane en Trekwei in Damwâld; • Miedloane en Tsjerkestrjitte in De Westereen; • Verkeersmaatregelen Oastein irt woonrijpmaken De Bosk in Feanwâlden; • Planvorming Foarstrjitte De Westereen. 		De stand van zaken van de projecten is als volgt: <ul style="list-style-type: none"> • Dammeloane Damwâld: dit is in voorbereiding (aanbestedingsfase) • Trekwei Damwâld: dit project wordt uitgevoerd in 2022 • Miedloane De Westereen: is afgerond. • Tsjerkestrjitte De Westereen: dit is in voorbereiding. Is reeds aanbesteed. • Oastein: dit project is opgenomen op de PPN 2022 • De Bosk (woonrijpmaken): dit is in voorbereiding(aanbestedingsfase) • Foarstrjitte Westereen: dit is in de visiefase.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
		Herinrichting Kavelwei en Pieter Durksstrjitte en inrichting de brink te Broeksterwâld (in relatie tot DOM-project Broeksterwâld).		Om deze projecten uit te voeren zijn onvoldoende financiële middelen beschikbaar. DOM Broeksterwâld is, in samenwerking met de gemeente, bezig met het werven van fondsen voor de uitvoering van Kavelwei, de Brink en Feitsmawei. Mocht het tot een project komen, dan is er nog besluitvorming van de raad nodig.
		De Ontwerpvisie voor de doorgaande route Driezum – Damwâld biedt een leidraad voor de uniforme aanpak inrichting openbare ruimte. Uitvoering vindt plaats indien werk met werk kan worden gemaakt.		De verkeerskundige knelpunteninventarisatie is gereed en wordt samen met de betreffende dorpen een inrichtingsvisie opgesteld.
604	Verkeer/mobiliteit			
	De gemeente draagt naar vermogen bij aan de ambitie van Fryslân zodat er in 2025 geen verkeersdoden en ernstige verkeersgewonden zijn.	Aanpak verkeersknelpunten in reactie op klachten/melding, afhankelijk van prioritering en beschikbare budget.		Het budget voor verkeersknelpunten is volledig gereserveerd voor het maatregelenplan Haadwei Damwâld. Overige knelpunten kunnen daardoor pas weer worden aangepakt zodra er nieuw budget beschikbaar is.
		Het college zal zich inzetten voor meer frequente verkeershandhaving in de vorm van snelheidscontroles op meerdere locaties binnen de dorpen.		De burgemeester heeft dit meegenomen in het driehoeksoverleg. De wethouder neemt dit structureel mee in het verkeersoverleg.
		Uitvoering maatregelen om het landbouwverkeer vanwege verkeersveiligheid uit de dorpen (Damwâld, Rinsumageast) te krijgen. Leidraad hiervoor is de verdere uitwerking van de Mobiliteitsvisie (ANNO).		De provincie werkt momenteel aan de voorbereiding van de afwaardering van de N361. Zodat in 2023 de weg geschikt is voor landbouwverkeer.
	Verbeteren verkeersveiligheid rond schoolzones.	Uitvoeren van afgesproken maatregelen en oplossen van knelpunten binnen de financiële mogelijkheden.		Dit wordt uitgevoerd.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^{de} rapportage	Toelichting 2 ^{de} rapportage
	Stimuleren fietsverkeer door optimaliseren van het fietsnetwerk en het fietsparkeren.	Opstellen fietspadenplan en opwaarderen van fietsnetwerken. Leidraad hiervoor is de verdere uitwerking van de Mobiliteitsvisie (ANNO).		Op basis van de Mobiliteitsvisie wordt gewerkt aan het opzetten hoogwaardig fietsnetwerk. Het fietspadenplan wordt ook gekoppeld aan het nieuw op te stellen Verkeersstructuurplan. Zie ook 603 (duurzame kapitaalgoederen)
	Verbetering van de ketenmobiliteit van alle vormen van vervoer zoals het openbaar vervoer om de bereikbaarheid te verbeteren, zodanig dat wordt voldaan aan de verplaatsingsbehoefte van de verkeersdeelnemers.	Dit wordt uitgewerkt in de opgaven zoals deze zijn opgesteld in de Mobiliteitsvisie (ANNO).		Er wordt in ANNO-verband gewerkt aan de uitwerking van de opgaven.
		Faciliteren mienskip initiatief voor de ontwikkeling van het stationsgebied De Westereen. De uitkomsten betrekken bij de uitwerking opgaven van de Mobiliteitsvisie (ANNO).		Er wordt een visie opgesteld. Dit in samenwerking met ProRail, NS, Arriva, Provincie Fryslân en met het dorp.
	Ontsluiting De Westereen: komen tot een oplossing met zo breed mogelijk draagvlak in overleg met het dorp.	Dit is onderdeel van de verdere uitwerking van de Mobiliteitsvisie (ANNO).		Er wordt in ANNO-verband gewerkt aan de uitwerking van de opgaven.
	Samen met verenigingen voor dorpsbelangen en inwoners: Aanpak knelpunt(en) onderliggend wegennet Centrale As.	Haadwei Damwâld: realiseren van maatregelen naar aanleiding van de evaluatie.		Dit is in uitvoering. Grotendeels uitgevoerd alleen project Dammeloane moet nog worden gerealiseerd.

Onderwerp beleidsdocumenten
<i>Riolering</i>
Gemeentelijk rioleringsplan (in ontwikkeling)
Meetplan riolering (in ontwikkeling)
<i>Onderhoudskwaliteit openbare ruimte</i>
Beleid/beheerplan Groen
Beleids/beheerplan Openbare Verlichting
Beleids/beheerplan Wegen
Beleids/beheerplan Kunstwerken
Beleids/beheerplan Gebouwen
Beleids/beheerplan Openbare Ruimte
Communicatieplan Werk in Uitvoering
Beleidsplan Waterwegen
<i>Duurzame inrichting openbare ruimte</i>
Intentieverklaring Dark Sky Waddengebied (m.u.v. Kollumerland c.a.)
Biodiversiteitsbeleid (in ontwikkeling)

Onderwerp beleidsdocumenten
<i>Verkeer/mobiliteit</i>
Mobiliteitsvisie (ANNO) (2020)
Manifest verkeersveiligheid (2015)
Verkeersstructuurplan Dantumadiel (2012)

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
GR Leer-Werkbedrijf Noard East Fryslân.	Instandhouden c.q. realiseren van de vastgestelde onderhoudskwaliteit van de openbare ruimte.

Overzicht baten en lasten 2021 Programma 6: Iepenbiere Romte

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2021	Begroting na wijziging	Wijziging 2 ^e rapportage	Begroting na 2 ^e rapportage
Baten	1.803	2.426	13	2.439
Lasten	-5.292	-6.360	-90	-6.450
Saldo baten en lasten	-3.488	-3.934	-77	-4.011
Toevoegingen aan reserves	-728	-751	0	-751
Onttrekkingen aan reserves	566	1.151	140	1.291
Geraamd resultaat	-3.651	-3.534	63	-3.471

Toelichting op de wijzigingen Programma 6: Iepenbiere Romte

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 2 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Baten		
Overig	13	I
Afwijkingen kleiner dan € 25.000.		
Totaal baten	13	
Lasten		
Voorziening Kunstwerken	-120	I
Eenmalige storting in voorziening kunstwerken volgens het beheersplan.		
Gronden en gebouwen zonder bestemming	-40	I
Strategische aankoop van een perceel in Damwâld.		
Verkeersbeleid en – veiligheid	-20	I
In februari 2021 is de motie aangenomen om een verkeersstructuurplan (VSP) op te stellen. Deze eenmalige middelen worden gedekt uit de Algemene reserve.		
Investerings	109	I
Bij de vaststelling van de jaarrekening 2020 zijn een aantal investeringen doorgeschoven van 2020 naar 2021. Dit resulteert eenmalig in lagere afschrijvingslasten voor 2021. Het gaat hier voornamelijk om de investeringen bij wegen en openbare verlichting.		
Overig	-19	I
Afwijkingen kleiner dan € 25.000.		
Totaal lasten	-90	

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 2 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Toevoegingen aan reserves		
Geen toevoegingen aan reserves	0	
Totaal toevoegingen aan reserves	0	
Onttrekkingen aan reserves		
Algemene reserve	120	
Enmalige storting in voorziening kunstwerken conform beheersplan		
Algemene reserve	20	
Opstellen Verkeersstructuurplan (VSP) conform motie.		
Totaal onttrekkingen aan reserves	140	
Totaal saldo wijzigingen	63	

Algemeene dekkingsmiddels

Waar gaat 'Algemeene dekkingsmiddels over?

Algemeene dekkingsmiddels

Op grond van het besluit begroting en verantwoording worden de algemene dekkingsmiddelen in de gemeentelijke begroting apart zichtbaar gemaakt.

De algemene dekkingsmiddelen bestaan uit:

- Lokale heffingen
Dit zijn opbrengsten uit de gemeentelijke belastingen en heffingen en de daarmee samenhangende uitvoeringskosten voor de WOZ, de heffing en de invordering.
- Algemene uitkeringen
Dit zijn de van het Rijk ontvangen middelen om de gemeentelijke taken uit te voeren. Een deel van dit geld komt uit het Gemeentefonds en wordt uitgekeerd in de vorm van algemene uitkeringen, dit is inclusie de decentralisatie-uitkering "sociaal domein".
- Dividend
Dit zijn de opbrengsten (dividend) uit de deelnemingen in de BNG.
- Overige algemene dekkingsmiddelen
Dit zijn de overige algemene dekkingsmiddelen waaronder het taakveld treasury en de overige baten en lasten (stelposten).

Mutaties in de reserves

Op grond van het besluit begroting en verantwoording worden de mutaties in de algemene- en bestemmingsreserves apart zichtbaar gemaakt in de begroting.

De mutaties in de reserves die een relatie hebben met een specifiek programma zijn opgenomen onder het desbetreffende programma zodat per programma een resultaat voor en na bestemming zichtbaar is.

Onder algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien vinden rentetoevoegingen plaats aan de algemene reserve en de reserve bouwgrondexploitatie.

Overzicht baten en lasten 2021 Algemeene dekkingsmiddels

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2021	Begroting na wijziging	Wijziging 2 ^e rapportage	Begroting na 2 ^e rapportage
Baten				
Lokale heffingen	3.969	4.408	48	4.456
Algemene uitkering	36.170	36.825	2.369	39.194
Dividend	31	31	0	31
Overige algemene dekkingsmiddelen	273	273	394	667
Ombuigingen algemene dekkingsmiddelen	0	0	0	0
Totale Baten	40.443	41.536	2.811	44.347
Lasten				
Lokale heffingen	-135	-135	32	-103
Algemene uitkering	-69	-160	-166	-326
Dividend	0	0	0	0
Overige algemene dekkingsmiddelen	-578	-549	0	-549

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2021	Begroting na wijziging	Wijziging 2 ^e rapportage	Begroting na 2 ^e rapportage
Ombuigingen algemene dekkingsmiddelen	0	0	0	0
Totalen Lasten	-782	-844	-134	-978
Totalen voor mutaties reserves	39.661	40.693	2.677	43.369
Toevoegingen aan reserves	-230	-1.997	-633	-2.630
Onttrekkingen aan reserves	114	368	0	368
Geraamd resultaat	39.546	39.064	2.044	41.108

Toelichting op de wijzigingen Algemeene dekkingsmiddels

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 2 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Baten		
Lokale heffingen	48	I
Hogere ontvangst OZB door stijging woningwaarden. In de begroting 2022 is rekening gehouden met de structurele effecten, vandaar een incidenteel effect in de rapportage.		
Algemene uitkering	1.489	I
De effecten van de Meicirculaire 2021 bedragen € 1.489.000. De grootste afwijkingen hebben betrekking op: <ul style="list-style-type: none"> - Hoeveelheidsverschillen € 402.000 - Aanpak problematiek jeugdzorg € 554.000 - Ontwikkeling uitkeringsbasis € 235.000 - Participatie € 170.000 In de begroting 2022 is rekening gehouden met de structurele effecten, vandaar een incidenteel effect in de rapportage.		
Algemene uitkering	588	I
De effecten van de Septembercirculaire 2021 bedragen € 588.000 voor 2021 en € 1.215.000 voor 2022. De grootste afwijkingen voor 2021 hebben betrekking op: <ul style="list-style-type: none"> - Btw-compensatiefonds € 231.000 - Corona steunpakket (TONK) € 217.000 - Aanpak problematiek jeugdzorg € 66.000 De grootste afwijkingen voor 2022 hebben betrekking op: <ul style="list-style-type: none"> - Accresontwikkeling € 601.000 - Uitstel opschalingskorting € 302.000 - Ontwikkeling uitkeringsfactor € 121.000 - Corona steunpakket € 113.000 		
Algemene uitkering	157	I
Vanuit het Rijk ontvangen wij op basis van de begroting en jaarrekening 2020 een vergoeding voor misgelopen opbrengsten. Op basis van de afrekening ontvangen wij incidenteel € 157.000.		
Algemene uitkering	135	I
Verschillende maatstaven worden 1 of 2 jaar later pas definitief gemaakt. Deze afrekeningen hebben tot dusver een meeropbrengst van € 135.000 opgebracht.		

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 2 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Overige algemene dekkingsmiddelen	394	I
De rechtbank Noord-Nederland heeft in juli 2021 de uitspraak gedaan inzake Pasana Vastgoed. Dantumadiel ontvangt 38,49% uit de ingediende vorderingen. Het bedrag is inmiddels ontvangen en zal toegevoegd worden aan de Algemene reserve.		
Totaal baten	2.811	
Lasten		
Lokale heffingen	32	I
De subsidie dorpshuizen was meegenomen in de totale OZB-opbrengst, waardoor er € 32.000 afgeraamd kan worden. In de begroting 2022 is rekening gehouden met de structurele effecten, vandaar een incidenteel effect in de rapportage.		
Algemene uitkering	-170	I
In de meicirculaire 2021 is € 170.000 ontvangen voor Participatie. Deze middelen blijven gereserveerd voor Werkleerbedrijf DokWurk.		
Overig	4	I
Afwijkingen kleiner dan € 25.000.		
Totaal lasten	-134	
Toevoegingen aan reserves		
Algemene reserve	-394	
De ontvangst van de middelen van het faillissement van Pasana worden toegevoegd aan de Algemene reserve.		
Reserve Coronacompensatie	-217	
In de septembercirculaire 2021 zijn middelen voor het 5e steunpakket ontvangen welke in de reserve gestopt worden.		
Reserve Coronacompensatie	-22	
In de meicirculaire 2021 was een inschatting gemaakt van het 4e compensatiepakket. Het bedrag blijkt € 22.000 hoger uit te vallen. Het bedrag wordt toegevoegd aan de reserve.		
Totaal toevoegingen aan reserves	-633	
Onttrekkingen aan reserves		
Geen onttrekkingen aan reserves	0	
Totaal onttrekkingen aan reserves	0	
Totaal saldo wijzigingen	2.044	

Overhead

Waar gaat Overhead over?

Overhead

In het Wijzigingsbesluit vernieuwing BBV wordt onder artikel I, tweede lid onder I de definitie overhead nader gedefinieerd. In de toelichting van het Wijzigingsbesluit vernieuwing BBV is de definitie voor overhead van Vensters voor Bedrijfsvoering gehanteerd als uitgangspunt voor de definitie van overhead binnen het BBV. De Commissie BBV heeft als taak om duidelijkheid te verschaffen wanneer de toepassing van deze definitie in de praktijk tot vragen leidt. Dit heeft geleid tot een notitie overhead waarin beschreven is wat wel en wat niet onder de overhead valt.

Overhead bestaat in elk geval uit:

1. leidinggevenden primair proces (hiërarchisch).
2. financiën, toezicht en controle gericht op de eigen organisatie.
3. P&O / HRM.
4. inkoop (incl. aanbesteding en contractmanagement).
5. interne en externe communicatie m.u.v. klantcommunicatie (KCC).
6. juridische zaken.
7. bestuurszaken en bestuur ondersteuning.
8. informatievoorziening en automatisering (ICT).
9. facilitaire zaken en Huisvesting.
10. documentaire Informatie Voorziening (DIV).
11. managementondersteuning primair proces.

Overzicht baten en lasten 2021 Overhead

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2021	Begroting na wijziging	Wijziging 2 ^e rapportage	Begroting na 2 ^e rapportage
Baten				
Overhead	7	7	0	7
Totalen Baten	7	7	0	7
Lasten				
Overhead	-6.768	-6.968	-17	-6.986
Totalen Lasten	-6.768	-6.968	-17	-6.986
Saldo baten en lasten	-6.761	-6.962	-17	-6.979

Toelichting op de wijzigingen Overhead

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 2 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Baten		
Geen afwijkingen.	0	
Totaal baten	0	
Lasten		
Overig	-17	I
Afwijkingen kleiner dan € 25.000.		
Totaal lasten	-17	

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 2 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	0	
Totaal saldo wijzigingen	-17	

Heffing VPB

Waar gaat Heffing VPB over?

Heffing VPB

Voor een zeer groot aantal activiteiten van de gemeente Dantumadiel geldt dat niet voldaan wordt aan de ondernemingscriteria en dat deze niet belasting- en aangifteplichtig zijn voor de VPB. Er is ofwel sprake van het aanbieden van een "collectief goed" (geen deelname economische verkeer), "normaal vermogensbeheer" of van "structureel verlieslatende activiteiten".

De gemeente doet alleen aangifte voor haar belaste activiteiten in het kader van de verkoop afvalstromen en het grondbedrijf. Het aan deze activiteiten toe te rekenen vermogen wordt gewaardeerd op de fiscale openningsbalans. Het te betalen bedrag aan VPB op het resultaat behaald met de grondexploitaties is op korte termijn beperkt, tenzij een enorm herstel in de vastgoedmarkt optreedt. Daarom is ervoor gekozen het te betalen bedrag aan VPB als PM-post te oormerken en alleen de externe kosten die gemoeid zijn met het verplichte aangifteproces te begroten.

Overzicht baten en lasten 2021 Heffing VPB

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2021	Begroting na wijziging	Wijziging 2 ^e rapportage	Begroting na 2 ^e rapportage
Baten				
Heffing VPB	0	0	0	0
Totalen Baten	0	0	0	0
Lasten				
Heffing VPB	0	0	0	0
Totalen Lasten	0	0	0	0
Saldo baten en lasten	0	0	0	0

Toelichting op de wijzigingen Heffing VPB

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 2 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Baten		
Geen afwijkingen.	0	
Totaal baten	0	
Lasten		
Geen afwijkingen.	0	
Totaal lasten	0	
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	0	
Totaal saldo wijzigingen	0	

Onvoorzien

Waar gaat Onvoorzien over?

Onvoorzien

Op grond van het besluit begroting en verantwoording worden de gereserveerde middelen voor structureel onvoorzien apart zichtbaar gemaakt in de begroting.

Overzicht baten en lasten 2021 Onvoorzien

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2021	Begroting na wijziging	Wijziging 2 ^e rapportage	Begroting na 2 ^e rapportage
Baten				
Onvoorzien	0	0	0	0
Totalen Baten	0	0	0	0
Lasten				
Onvoorzien	0	0	0	0
Totalen Lasten	0	0	0	0
Saldo baten en lasten	0	0	0	0

Toelichting op de wijzigingen Onvoorzien

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 2 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Baten		
Geen afwijkingen.	0	
Totaal baten	0	
Lasten		
Geen afwijkingen.	0	
Totaal lasten	0	
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	0	
Totaal saldo wijzigingen	0	

Totaaloverzicht financieel effect 2e rapportage 2021

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2021	Begroting na wijziging	Wijziging 2 ^e rapportage	Begroting na 2 ^e rapportage
Baten				
1: Ynwenner en Bestjoer	215	282	0	282
2: Mienskip	141	240	36	276
3: Soarch en Wolwêzen	7.485	9.227	244	9.472
4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje	107	1.082	-38	1.045
5: Wenjen en Omjouwing	2.638	2.851	-179	2.672
6: Iepenbiere Romte	1.803	2.426	13	2.439
Algemeine dekkingsmiddels	40.443	41.536	2.811	44.347
Overhead	7	7	0	7
Heffing VPB	0	0	0	0
Onvoorzien	0	0	0	0
Totaal baten	52.840	57.653	2.887	60.540
Lasten				
1: Ynwenner en Bestjoer	-2.979	-3.065	10	-3.055
2: Mienskip	-2.970	-3.076	-79	-3.155
3: Soarch en Wolwêzen	-30.249	-32.682	-792	-33.474
4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje	-770	-1.834	40	-1.794
5: Wenjen en Omjouwing	-3.314	-3.616	-2	-3.618
6: Iepenbiere Romte	-5.292	-6.360	-90	-6.450
Algemeine dekkingsmiddels	-782	-844	-134	-978
Overhead	-6.768	-6.968	-17	-6.986
Heffing VPB	0	0	0	0
Onvoorzien	0	0	0	0
Totaal lasten	-53.125	-58.446	-1.064	-59.510

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2021	Begroting na wijziging	Wijziging 2 ^e rapportage	Begroting na 2 ^e rapportage
Saldo van baten en lasten per programma				
1: Ynwenner en Bestjoer	-2.764	-2.783	10	-2.773
2: Mienskip	-2.829	-2.836	-43	-2.879
3: Soarch en Wolwêzen	-22.764	-23.454	-548	-24.002
4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje	-663	-752	3	-750
5: Wenjen en Omjouwing	-677	-765	-181	-946
6: Iepenbiere Romte	-3.488	-3.934	-77	-4.011
Algemiene dekkingsmiddels	39.661	40.693	2.677	43.369
Overhead	-6.761	-6.962	-17	-6.979
Heffing VPB	0	0	0	0
Onvoorzien	0	0	0	0
Totaal saldo van baten en lasten	-285	-794	1.823	1.030
Toevoegingen & onttrekkingen aan reserves				
Toevoegingen aan reserves	-1.045	-3.199	-633	-3.832
Onttrekkingen aan reserves	1.052	3.568	291	3.860
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	7	369	-342	27
Geraamde resultaat	-278	-425	1.482	1.057

Effecten voor de meerjarenraming 2022-2024

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2022	2023	2024
Saldo van baten en lasten per programma			
1: Ynwenner en Bestjoer	-4	0	0
2: Mienskip	2	0	0
3: Soarch en Wolwêzen	0	0	0
4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje	0	0	0
5: Wenjen en Omjouwing	-65	0	0
6: Iepenbiere Romte	50	-28	-3
Algemeine dekkingsmiddels	1.219	0	0
Overhead	0	0	0
Heffing VPB	0	0	0
Onvoorzien	0	0	0
Totaal effect meerjarenraming	1.202	-28	-3
Toevoegingen & onttrekkingen aan reserves			
Toevoegingen aan reserves	113	0	0
Onttrekkingen aan reserves	65	25	0
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-48	25	0
Geraamde resultaat	1.154	-3	-3

Toelichting op de effecten voor de meerjarenraming 2022-2024

Bedragen x € 1.000	2022	2023	2024
1: Ynwenner en Bestjoer			
Overig	-4	0	0
2: Mienskip			
Overig	2	0	0
5: Wenjen en Omjouwing			
Transitievissie warmte en energieloket	-65	0	0
6: Iepenbiere romte			
Doorschuiven investeringen	53	0	0
Saneringskosten kunstgrasveld conform beheersplan	0	-25	0
Overig	-3	-3	-3
Algemeine dekkingsmiddels			
Septembercirculaire	1.219	0	0
Totaal effect meerjarenraming	1.202	-28	-3
Mutaties reserves			
Transitievissie warmte en energieloket	65	0	0
Algemene reserve saneringskosten kunstgrasveld		25	0
Septembercirculaire	-113		
Totaal mutaties reserves	-48	25	0
Totaal saldo wijzigingen	1.154	-3	-3

Corona

Inleiding

De Coronacrisis geeft aanleiding om extra informatie te verstrekken over risico's, extra kosten en de compensatiemaatregelen vanuit het Rijk. Om de gevolgen van Corona voor de gemeente inzichtelijk te maken wordt voor zolang dat nodig is aan de bestaande P&C documenten de paragraaf Corona toegevoegd.

Risico's

Bij de uitbraak van de Coronacrisis zijn een aantal risico's benoemd die we lopen. Deze risico's zijn verwerkt in het risicomangement pakket Naris en zijn onderdeel van de risico's genoemd in de paragraaf Weerstandsvermogen van de begroting 2021. Het gaat hierbij om de volgende specifieke Coronarisico's.

Risicogebeurtenis
CORONA - Minder inkomsten: toeristen en parkeerbelasting
CORONA - Veiligheid: Meer beroep op openbare orde en handhaving (o.a. horeca, sportvelden, openbare gebouwen)
CORONA - Overschrijding wettelijk vastgestelde termijnen
CORONA - Inkomsten: risico op achterblijven legesopbrengsten (bouwleges, e.d.)
CORONA - Minder inkomsten: door uitstel betaaltermijnen/ toename debiteuren
CORONA - Faillissement/surseeance verbonden partijen
CORONA - Minder inkomsten Faillissement/surseeance/financiële tegenvallers bij deelnemingen
CORONA - Taakstellende bezuinigingen worden niet gehaald
CORONA - Inkomsten: risico gewaarborgde geldleningen en garantstellingen (sportclubs e.d.)
CORONA - Hogere uitgaven volksgezondheid , Wmo en Jeugdzorg als gevolg van de Pandemie en Rijksbeleid (RIVM).
CORONA - Dwingen van (zorg)aanbieders bepaalde activiteiten op lager pitje te zetten/ dan wel tijdelijk te stoppen (bv dagopvang)
CORONA - Veiligheid; onvoldoende capaciteit sociale opvangorganisaties/ voedselbanken
CORONA - Sterkte instroom en vertraagde uitstroom bijstandsgerechtigden (BUIG) en bijzondere bijstand zelfstandigen (BBZ)
CORONA - Faillissement/ surseeance/ financiële tegenvallers bij contractpartijen (leveranciers, afnemers)
CORONA - Juridisch: niet voldoen subsidie-eisen of verantwoording
CORONA - Inkomsten: vertraging grondverkoop (ook bedrijventerreinen)
CORONA - Toename fraude door ontbreken toezicht en overzicht
CORONA - Inkomsten: risico op vertraging investeringen/projecten
CORONA – (Onderwijs)gebouwen moeten voldoen aan 1.5 meter economie

Het totaal benodigde weerstandsvermogen genoemd in de begroting 2021 bedraagt € 2.500.000. Boven genoemde Coronarisico's zijn daar 8,9% verantwoordelijk voor. Dat betekent dat de Coronarisico's voor afgerond € 223.000 onderdeel zijn van het benodigde weerstandsvermogen. Daarbij opgemerkt dat het programma Naris uitgaat van simulaties, waarbij ervan uitgegaan wordt dat niet alle risico's zich gelijktijdig voordoen.

Compensatiepakket

Vanuit het Rijk worden eenmalig gelden toegekend om gemeenten te ondersteunen in de extra gemaakte kosten of de misgelopen opbrengsten. Tot dusver zijn er twee compensatiepakketten beschikbaar gesteld. De totale omvang de pakketten bedraagt € 1.870.000. Deze middelen zijn toegekend op basis van maatstaven in de Algemene uitkering. Het is daarmee een indicatief bedrag en zegt dus niks over de werkelijke extra kosten. De keuze waar de middelen aan te besteden is aan de gemeente zelf.

Van de ontvangen middelen is inmiddels € 603.000 besteed, deels gemeld in de eerste tussentijdse rapportage en deels in deze tweede tussentijdse rapportage.

In het volgende overzicht worden de bestede middelen afgezet tegen het ontvangen budget.

Bedragen zijn in €	Budget	Kosten t/m 2 ^e tussentijdse rapportage	Restant
Jeugd	52.000	-10.000	42.000
WMO	167.000		167.000
Participatie	595.000	-293.250	301.750
Inkomensondersteuning	317.000	-122.500	194.500
Onderwijs	50.000		50.000
Welzijn	42.000		42.000
Lagere apparaatskosten (opschalingskorting)	242.000	-45.503	196.497
Toezicht en handhaving	45.000		45.000
Verkiezingen	63.000	-40.000	23.000
Afvalsturing	29.000	-29.000	0
Buurt- en dorpshuizen	68.000	-7.200	60.800
Vrijwilligersorganisaties jeugd	8.000	-9.138	-1.138
Cultuur	185.000	-46.000	139.000
Precariobelasting	2.000		2.000
Toeristenbelasting	5.000		5.000
Totalen	1.870.000	-602.591	1.267.409